

DIVATVILÁG

Szépirodalmi és divatlap
a magyar hölgyek számára.

<p>Megjelenik havonként kétszer: 8-kán és 23-kán. Minden számhoz melléklet.</p>	<p>Szerkesztőség: József-külváros, ösz-utca, 4-dik sz. Kiadó-hivatal: Egyetem-utca 4-dik szám alatt.</p>	<p>Előfizetési ár: egész évre 8 ft., félévre 4 ft., negyedévre 2 ft. A Regélővel együtt: egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.</p>
--	--	---

NŐK KÖRE.

Általános divattudósítás.

A várakozás, mit a t. közönség egy divattudósításhoz kapcsol, bizonyára nem conservativ természetű; azonban a divat sokszor ezen irányt követi, s gátolja, hogy referense a haladás terére lépjen.

A téli idényre való öltözködés határozott alakot öltött. A ruhák szabása egyelőre megmaradt, s az ékbe való szabás változatlanul uralkodik. Kelmékben az egyszín vagy a kis rajz a leggyakoribb, maga a kelme szilárd szövettű. A színek között a Bismark-szín leginkább tartja magát a felszínen, s sötétebb és világosabb árnyalatokban fordul elő, nagyobbbrészt oly nuanceokban, melyek általánosan jól állanak.

A téli felöltönyök egyszerű paletó-szabásban tűnnek elő kevés díszítéssel; csupán éltebb nők számára használtatik reájok még egy gallér.

Addig, míg a lanyhább idő tart, egyáltalában csak rövid paletók lesznek használva, melyek most egész határozottan egyszerű kerek szabásban, díszítés nélkül, barna vagy fekete asztrachán szövetből készülnek. Sűrűn lehet látni a világos színű paletókat is, melyek mindenféle fantasztikus szövésű és összeállítású peluche-féle szövetekből készíttetnek. Ezen rövid paletók már azért is megérdemlik különös figyelmünket, mert két idényre használhatók, ugymint őszre és tavaszra.

Ezen paletókból *Alter és Kiss* urak di-

vatesarnoka nagy választást állított ki olyanira, hogy szövet, szín és alak tekintetében minden elgondolható képviselve van ott.

Az árak ezeknél igen mérsékelték s vannak 9, 10, 12, 15 és 18 frton feketék és színesek, — olyanok, melyeket utcára és ház körül lehet használni.

A finomabbak és díszesebbek ára 24, 26, 30, 35, 40 és 45 frt.

Megrendeléseknél legczélszerűbbnek találok ezeknél a szint, árat meghatározni és megjelölni, mi czélra lesz használva, legyen-e házban vagy utcára, egyszerű viseletre, vagy pedig nagyobb díszre, — s ezen leírás szerint *Alter és Kiss* divatesarnoka ép olyan hiven, mint lelkiismeretesen megteszi a választást, mely, miként a gyakorlat eddig megmutatta, az illető megrendelő részére még mindig megfelelőleg ütött ki.

A téli köpenyek megrendelésénél csak az ár meghatározása lenne szükséges. Azok nagyobbbrészt fekete bundás szövetből készülnek, mely vagy közönségesebb lehet olcsó áron, — vagy finomabb, díszesebb, magasabb áron.

Az olcsóbbak 22, 24, 25, 26, 28, 30, 35 és 36 frtosak. Ezeknél megvan a kellő hosszúság, szövetjük pedig olyan, hogy a fentnevezett áraknak akármelyikén tökéletes téli öltönyt képviselnek.

A finomabbak kezdődnek 40 frtnál és mennek 45, 48, 50, 55 egész 60 frtig.

Midőn a felöltők felett ezen szemlét tartottam, egy igen csinos utcai ruha ötlött szemembe, mit a számos tovaszállítandó ruhák közt pillantottam meg.

A ruha utcai használatra volt rendelve. Alja rövid, ékbe szabva, nehéz, sötét-barna popeline-szövetből volt készítve; alul egy négy ujjnyi széles fekete bársony paszománt ment körül egyenesen. Ezen paszománt két ujjnyi távolságra egymástól át volt törve, s azon keresztül függőlegesen barna bársonycsikok mentek keresztül úgy, hogy végeik a fekete bársony-paszománt alól mind fenn, mind lenn kilátszottak. A paletó hozzá ugyanazon szövetből bő és oly szabásu volt, hogy elül kerck, hátul pedig — mint egy kendő — éles csúcsban végződött. A széle ennek, valamint a vállak és a hajtókák épen oly diszitással voltak ellátva, mint az alj. Ára e ruhának 50 frt.

A kik vidéki olvasónőink közül levél útján tesznek Alter és Kiss kereskedésében megrendelést ruhákra, azokat figyelmeztetjük, miszerint ezen ház azoknak megvarratását is elvállalja, mihez mértékül egy jól álló derék és az alj előhossza szükségeltetik.

IRIS.

A szabásminta leírása.

Utolsó számunkban a divatképen megjelent paletot-beduin szabását ígértük tisztelt olvasónőinknek, de a minta fölötté nagy lévén, lehetetlen lett volna azt a laphoz mellékelni. E szerint más, és talán az idény igényeinek jobban is megfelelő szabással kedveskedünk szép hölgyeinknek, mely sajátosság eredetisége, úgy mint czélszerűsége által köztetszésben fog részesülni, ez pedig nem más mint egy *mellény* a melyet a keleti nők viselnek, s mely jelenleg igen kedvelt öltönydarabbá vált divathölgyeinknél is.

Az egész mellény csak három darabból áll: két *előrész*- és egy *hátrészből*. Lehet bársonyból, selyemből vagy keleti színvegyületű flanell vagy kasmirból.

Szabásunk két darabból áll, a *hátrésznek fele* és az *előrész*.

A hátrész egyben legyen szabva.

Az előrészt az összehajtott kelméből duplán kell kiszabni, tetszés szerint selyemmel, vagy más valamivel bélelni, és aztán a vállrészeket és a hónaljat összevarni, midőn ez megtörtént, szükséges a mellényt felpróbálni s akkor kitűnik, hogy a két előli, csonka csúcs egymással összeér a melletten, oda jönnek hát a kapsok vagy ékes gombok és megfelelő gomblyukak. Körül és a varrásokon — valami, a kelméhez illő diszitással foglaltatik be. Ezen öltönydarab igen czélszerű és csinos ki-

egészítő része egy elegáns házi öltözéknek, s előttünk azért is kedves lehet, mert annyira emlékeztet szép nemzeti mezünkre.

Összeállítása igen könnyű és kevés kelme kell rá, fölötté czélszerű, mert a ruha-derekat pótolja, s így a már viselt ruhákat is újra használhatóvá teszi.

Minél élénkebb a színvegyület, minél szebb a kelme, annál eredetibb, s felékesíti a legegyszerűbb öltözéket is.

A t e s t e d z é s .

Rusz Károlytól.

Senki sem fogja tagadni, hogy az emberi élet legfőbb java az egészség. Azonban önkénytelenül ama kérdés merül fel előttünk: miért van, hogy két egymás szomszédságában élő ember közül az egyik teljes mérvben bírja e boldogságot, míg a másik mindig szenvedő? Sőt tapasztaljuk, hogy egynemely család a legmosolygóbb jóllétnek örvend, míg a másik család tagjai folytonosan gyengélkednek és betegeskednek.

Ha e tünemény okát kutatni akarnók, oly sok értelemzavaró „viszonylat“-ra bukkanánk, hogy a közmondás szerint a fától nem látnók az erdőt. Fölmerülnének az „öröklött bajok“, a „testalkat“, az „égalji befolyás“ stb., — pedig ha mindezt pontosan szemügyre vesszük, mit találunk? Azt, hogy ez mind legtöbbször egészen egyszerűen a *nevelésből* s ama viszonyokból származik, a melyek közt az ifjuság fejlődik.

Igen, kedves olvasónőim, a gyermekkorban elkényeztetés és elpuhulás oka az emberi-nem igen sok bajának, a test s a lélek igen sok betegségének. Tekintsünk csak körül; a fiatal világpolgár még forró nyáron is meleg párnák és takarók közé pólyáztatik, az ablakot és ajtót gondosan elzárják, nehogy a gyöngéd lényt valami módon egy kis friss levegő érje! — — Istenem! hogy fogja magát az ily elpuhulttá tett lény érezni a hideg és rideg valóságban. Hogy fog az megküzdeni az élet viharaival és csalódásaival! Valóban, sok fő-, fog-, szív- és más fájdalom van, melyek egyedül a forró anyai szeretetből erednek.

Mit kell tehát tenni? — kérhetik önök. Semmi sem egyszerűbb; kövessék pontosan, a mit tanácsolni fogok, s én biztosítom önöket, hogy a fő- és fogfájástól, és sok más bajtól lassankint teljesen és mindenkorra megszabadulandnak!

Az én gyógyszerem mindezen testi bajok ellen nem más, mint a *testedzés*, s erre nézve mindenekelőtt a hideg víz használatát ajánlom. Természetesen az nagy elővigyázatlan-ság lenne, ha egy tulzásból rögtön a má-sikba csapnánk át s azonnal jéghideg vízzel öntenők le magunkat. Nem, a régi közmon-dás szerint: „lassan járj, tovább érsz.“ Azok-nak, kik mindig csak meleg vízzel mosakod-tak, lassankint kell megszokniok e test-edzést. Ez legkönnyebben úgy történik, ha mosdóvizül lassankint mindig hidegebb és hidegebb vizet használnak, ekkép járva el: reggel, természetesen a kávézás előtt, a vizet egy lehetőleg nagy edényben a szo-bába kell hozatni, azután a felső-test nagy szivacs segélyével megmosandó. A nyakat, mellet, karokat és az arcot még ezenkívül jól le kell önteni, végre az egészet nem va-lami tulfinom vászon törülközővel egészen szárazra kell törölni. Az ily mosdásnak, ha rendszeren mindennap történik, rendkívül jótékony következményei vannak. Saját ta-pasztalásomból mondhatom, hogy három-napi használat után, különösen a fülek mö-götti gyöngéd idegek tájának mosogatása után, az egy hónapig tartott rheumatikus fogfájás nyomtalanul elenyészett.

Ha nincs idő vagy alkalom e gyógy-módot naponkint használni, úgy minden héten legalább egyszer alkalmazzuk. Rendes használat mellett igen jó, ha egy héten egyszer vagy kétszer a fej is megmosatik. Erre vo-natkozólag ismét mondhatom, hogy több barátom illy eljárás által menté meg szép haját a kihullástól. Természetesen, különö-sen a fejmosásnál, lehető elővigyázattal kell élni. *Semmi esetre sem szabad előbb a hideg levegőre kimenni, míg a bőr és a haj tökéle-tesen meg nem száradt.* A hajnak vízzel való naponkinti megnedvesítése, különösen ha azonnal a levegőre kimennék, egyáltalában igen ártalmas; így a haj elveszti fényét, megfakul és kihull. A fejmosás után a haját mindenkor ismét jó tiszta olajjal kell meg-kenni, azonban szintén csak akkor, midőn a fej már száraz lett.

Azonban tanácsaimra kedves olvasónőim közül talán többen azon ellenvetést tehetik, hogy az arczsin ezáltal szenved, a gyöngéd bőr felpattog, stb. Azonban ez mind csak az elpuhultság következménye. A ki többre becsüli, hogy arczszine tulfinom marad-jon, a mellett azonban minden legcseké-

lyebb időváltozás iránt érzékeny legyen, — az hagyja el e gyógy-módot. Ellenben bizto-san állithatom, hogy annak tartós haszná-lata mellett az élettelen, összetöpörödött bőr ismét kisimul, ruganyossá válik, és a beteges szürke szín újra fris és rózsás leend.

Az első napok alatt ajánlatos az arcot, a nyakat és a karokat következő kenőcseszel kenni be este, — különösen kerülvén mos-dás után a hideg levegővel való minden érintkezést:

véggy fehér viaszból, spermacetumból, mindegyikből egy részt;

fris édesmandolaolajból négy részt.

Olvaszd fel gyenge spiritus-láng felett porzellán esészében, szürd finom gázkel-mén keresztül lapos porzellán edénybe s kavard kis fakanállal finom habbá, melybe aztán néhány csepp rózsza — és egyetlen csepp keserű mandolaolajt kell vegyíteni. Ezen kenőcsöt porzellán szelenczében, hü-vös helyen kell tartani és mindig hólyag-papírral, vagy hólyaggal gondosan bekötöni. Ezzel hát az arcot, a kezeket, szóval az egész bőrt este gyengén be kell dörzsölni. Egyszer-smind kinyilatkoztatom olvasónőim előtt, hogy nyilt ellensége vagyok a mesterséges szépitő-szereknek, melyek a legtöbb esetben ártatlan anyagokból készítettnek, ezt azon-ban a legjobb lelkiismerettel ajánlom, s a ki használja, meggyőződik különös jó hatá-sáról.

Tanácsom e szerint oda irányul, hogy lassankint el kell szokni minden fölös ruha-daraboktól. különösen pedig a meleg alsó ruháktól. Elismert igazság az, hogy az ember annál boldogabb, minél kevesebb kellé-kei és igényei vannak, — tehát kedves olva-sónőim szokjanak el apránként minden fölös és elpuhító kellékektől s bizonyára annál egészségesebbek — és igazán boldogabbak lesznek, mert ha kevesebb igényeik vannak, takarékosabbak — és e szerint szabadabbak és önállóbbak lehetnek.

Kertészet.

Szomorú a mező, üres a kert! A hideg éjszakai szél kísértetiesen suhint végig rajta, — a fák levél-könyeket hullatnak — sirat-ják a kedves dalnokok vig seregét, melyek szebb vidékre költöztek; a virágok szívei megdermedtek — hervadtan csüggnék alá

fejeik; — minden oly szomorú, — minden a mulandóságra emlékeztet, siessünk hát, s övjük meg szép kedvenceinket a kora haláltól.

A nagyobb oltott rózsá-töket szalmába kell bekötetni, a többi virágot, melyek még eddig a szép meleg napfénynek örvendhetnek, ki kell szedni a földből; a melyek cserepekben vannak, azokat ovatosan át kell ültetni, de úgy hogy gyökereik meg ne sérüljenek. E végre megfordítjuk a cserepet, a virág tövét ujjaink közt tartva, s leveszük a cserepet; ha nem jön le, gyöngén oda verjük a szélét valamihez. Ha az egész virág mindenestől kijött, más készen álló cserepbe állítjuk, melynek valamivel nagyobbnak kell lennie az előbbinél, a hézagot megtöljük földdel, úgy mint a fenekére is egy marék földet tettünk, jól megnyomogatjuk és bőven megöntözzük és fagymentes helyre tesszük, a hol néhány napig békével hagyjuk.

A pelargoniákat, fuchsiákat ez alkalommal vissza kell vágni, azaz ágait levágni, úgy aztán szebb új sarjakat hajtanak, s így megifjodik az öreg tö is, s tavasz felé szépen fog virítani, és sűrű lombos lesz.

Az átültetett virágokat csak apránként kell a szobalevegőhöz szoktatni, s ha csak lehetséges, több sorban együvé állítani; szép napos időben az ablakot ki kell nyitni, hogy levegőt kapjanak, és csak annyira öntözni, hogy a föld nedves legyen, de száraznak sem szabad lennie, különösen, ha a napfénynek vannak kitéve. Gondunk legyen rá, hogy a por be ne lepje, ezért minden harmad-negyednap öntözővel kell meglocsolni, hogy a por lemosódjék; jól megvizsgálni, nincsenek-e ártalmas élősdű állatok rajta s azokat el kell távolítani; az öntözésre csupán állott vizet valamint azt kell használni, melyben a hust megmosták, — ez fölötté tápláló a virágok számára.

A kaktuszok, úgy mint majdnem valamennyi forró égajli növények, nálunk télen át csak tengnek, az élet szendereg, s így nem is nőnek, ha csak külön melegházban nem tartatnak; ezért igen kevés vizet igényelnek s mitsem tesz, akárhol állnak, csak a hideg ne érje. A leveles növények ellenben igen vágynak a világosság, a napfény után, s ha jól ápoljuk, márczius elején már virítanak.

A konyhakertben e hóban alig van valami teendő; ha a föld nem fagyott, még mindig

lehet kapálni, ha épen rá érnek a cselédek, trágyát lehet bekészíteni, és vékonyan elteríteni a tavaszkor bevetendő ágyakra. A nárcisz-, jáczint-, pöonia-, tulipán-ágyakat is trágyával kell betakarítani, úgy mint a gyepeket is, ha azt akarjuk, hogy tavasszal szép sűrű és buja legyen, — de nem vastagon.

A gyümölcsfák környékét meg kell kapálni, s úgy eligazítani, hogy töve körül mintegy két-lábnyi körben mélyedés legyen, annál jobban beiszsa a föld a téli nedvet; szalmás trágyát is lehet körüle rakni, de úgy, hogy a tövét ne érje, mert különben megtámadja a kérget és a fa beteg lesz.

E hóban fákat lehet átültetni, vagy legalább azon helyeken, a hová tavaszkor fákat akarunk ültetni, a gödröket előre ki kell ásni.

MÁRIA.

K o n y h á s z a t.

Sauce espanyol.

(Spanyol mártás.)

Vágy sovány borjuhust és sovány sonkát apró darabokra, vöröshagymát, sárgarépát és zellert szeletekre, tégy egy darab zsirt egy kaszerolba, párold benne az elsorolt tárgyakat szép sárgára, tégy annyi lisztet bele a mennyit a zsir felvesz s az is hadd sárguljon meg. Aztán ereszd fel jó barna húslével, keverd addig míg szép sima lesz, hadd hirtelen tüzön felforrni folytonos keverés alatt, húzd félre s addig forrjon lassan, míg minden zsir kiforr s a tetejére jön, azt szépen szedd le kanállal és törd át a saucet finomsítán. Champignont is lehet benne főzni, mi által különös finom ízt nyer. Ezen sauce mindenféle vad sültéhez, faszírozott húshoz, pástétomhoz használtatik.

Fűszeres eczet.

Egy üvegbe teszünk apróra vágott zsályát, tömjént, borsosmentát, esztragont, néhány babérlevelet, pórét, fokhagymát, fekete és szegfűborsot egészét, s tele töltjük finom erős borecettel, ezután bedugaszoljuk, beszurkoljuk s egy ideig a napon hagyjuk állni. Az ilyen fűszeres eczetből adatik alkalmilag néhány kanállal, megsűrve különféle mártásokba, frikaszéba stb.

Bécsi kenyér.

A nyujtó-deszkára tégy 3 itcze finom lisztet, apríts bele egy font irósvajat, dörzsöld és törd össze jól, azután két tojás sárgájával, másfél lat élesztővel s tejjel készíts tésztát, melybe fél font czukort, ugyanannyi mazsola-szólót és apróra vágott szultana-fügét vegyítesz. Ha a tészta jól ki van dolgozva, szakaszd ki apró czipócskákra, szépen gömbölyítsd meg s rakd a kikent tepszibe úgy hogy egymáshoz ne érjenek. Végy egy tojást és nyomd meg hegyes végével minden czipócskát,

és hagyd kelni. Ha a gödör felsimul, annak jele, hogy a tészta eléggé megkelt. Most tégy minden cipócskára egy egész megtisztított mondolát és három nagy mazsolaszőlőt, kend be szépen tojás, habbal, hintsd be cukorral és süsd meg szép világos sárgára.

Fagyás elleni szer.

Alábat vagy kezet, melyen a fagyás van, először ekkép kell előkészíteni, mielőtt a fagyás gyógyításába fognánk: Önts forró vizet tiszta hamura, hagyd egy kissé lehiggadni, szürd le, tégy bele egy kávéskanálnyi tiszta terpentinszeszt, és áztasd ki benne a fagyos lábat vagy kezet, oly meleg legyen a mint csak lehetséges kiállani. Ha ezt néhány napig tetted, készíts gyógyirt, mely a következő részekből áll. Végy egy darabot az annyira híres jod-szoda szappanból — kapható Török gyógyszerésznél Pesten, királyuteza — varkard le mintegy felét egy tiszta edénybe, önts rá kevés vizet, s hagyd elolvadni gyenge tűzön míg egészen szétment és péphez hasonló lesz. Aztán keverj bele egy evőkanálnyi glycerint, egy kanálnyi mandola-olajt s 2 kr. fehér viasz, és kend meg vele esténként a fagyott részeket, tekerd be puha vászonruhába, köss rá gutta-percha papírt és hagyd úgy éjen át, ezt folytasd egy — két hétig s minden harmadnap áztasd ki a fenleirt vízben, s a fagyás tökéletesen el fog tűnni.

Havi teendők.

E hó elején legfontosabb és legszükségesebb teendőink egyike a káposztának télire való elrakása, savanyított úgy mint friss állapotban. Káposztának nem szabad egy rendes háztartásban sem hiányoznia, mert nemcsak hogy — mint általában véve a főzelékek, melyek a káposzta-fajhoz tartoznak — igen tápláló, de egészséges étel is, csak arra kell figyelni, hogy mindazok, kiknek emésztési szervei el vannak gyengülve, fölötte sokat ne egyenek belőle, mert különben mindenféle bajt szereznek maguknak. A leveles főzelékek fölötte sok mézgefélét tartalmaznak, mely a legerősebb tápanyagok egyike. De csak magában véve még sem elegendő a táplálásra, azért szükséges hozzá kövér hus, liszt, burgonya, stb. Ha valami káposztaneműt betegek számára ehetővé akarunk tenni, így kell vele bánni: háromszor-négyszer azt sósvízzel le kell forrázni, kissé kinyomni és csak ezután főzetik meg egészen tiszta sós vízben. A leveles főzeléket is sokkal czélszerűbb folyó — mint kutvizben feltenni, sokkal előbb lesz puha és jobb ízű; a

hol folyóvíz nincs, egy késhegynyi szodát kell a vízbe tenni.

A savanyítani való káposztának a legérettebb kemény, szép fehér fejeket kell kiválasztani. Miután megvágatott, vagyis mint mondani szokták, meggyalultatott, a hordót kell elővenni, mely már egy-két nappal előbb tisztán kisikáltatott és a levegőn állt. Tegyük bele kaporkórót, köménymagot, és töltsünk bele egypár kanta forró vizet, tartsuk le, s hagyjuk egy ideig állni.

Ha már nem párolog, a vizet ki kell önteni, és a hordót azon helyre tenni, hol addig maradhat, míg a káposzta megérik, azaz elég savanyuvá lett. A káposztát mindig egyenlőn kell sózni, a mint tapossák; a hordó fenekére kovászt, egy-két gyökér tormát teszünk s rá az első réteg káposztát, melyet köménymaggal összevegyített sóval meghintünk, savanyualma-szeleteket is lehet közéje tenni. Ha az egész hordó teli van, felül még jól meg kell sózni, tiszta káposztaleveleket rá teríteni, a deszkákat rá tenni és kövekkel megterhelni.

Hogy a káposzta jó maradjon, csak tisztán kell tartani, minden héten tisztára lemosni a deszkákat, a rajta lévő ruhát, a hordót körül vizes ruhával megtörölni, s ha szednek belőle, nem kell lyukat vájni, hanem szépen egyenlőn az egész hordóról szedni. S ha nem lenne elegendő lé rajta, sós vizet kell rá önteni, vagy a levét, melyben tésztát főztek ki, — de korántsem melegen.

E hóban a tömött lúdak már eléggé hízottak; a hol sok ludat ölnek le egyszerre, ott igen czélszerű, ha a mellet és czombokat megfüstölik, mert ez a legfinomabb és legjobb étkek egyike. E végre a lenyuzott melleket ekkép készítjük el: először bemártjuk erősen forró vízbe, aztán jól bedörzsöljük sóval, melybe egy kevés salétrom vegyített; miután ez megtörtént, korpába hőmpölygetjük s gyenge de egyenlő füstre teszszük, hol 14 napig marad. Az ilyen lúdmell eláll egész nyárig, ha hűvös, szellős helyen tartatik. Midőn fel akarjuk használni, a korpát le kell mosni meleg vízzel, és kevés sós vízben megfőzni, a víz, melyben felteszszük, forró legyen, és csak épen annyi, hogy a hust betakarja; aztán jól letakarva hagyjuk megfőzni, s ha megfőtt, a vízben hagyjuk kihűlni, és vékony szeletekre vágva találjuk úgy, mint a füstölt nyelvet aszpikkal.

A hizó sertésnek jó aljazót kell adni és fris ivóvizben se szenvedjen hiányt.

A borjúkat, melyek e hóban ellettek, meg kell hagyni; a malaczkokat ellenben nem kell felnevelni e hóban sem.

A fejős teheneknek már most jobb takarmányt, a fejéshez pedig burgonyát, káposztatorzsát, burgundiát, tököt adunk, minden ilyesfélét apróra vagdaltan; legezészerűbb, ha szecskával összevegyítjük, leforráztatjuk, kissé korpával és sóval meghintjük és úgy adjuk a tehen elé; így nem csak, hogy sokkal takarékosabb, de táplálóbb is, s a kis fáradság megjutalmaztatik, mert sokkal több tejet adnak.

A borjas teheneknek mintegy 4 héttel ellésük előtt naponként egy iteze rozsbuzát adjunk, melyet előttevaló este forró vízben áztattak, s tapasztalni fogjuk, hogy a tehen midőn megellik, kétszer annyi tejet ad és

szép kövér borjút hoz. Az anyateheneknek ellés után legalább 3—4 napig meleg korpaitalt kell adni.

A baromfi most már alig talál valami ennivalót s így rendszeren reggel-este kell nekik valamit szórni; a tyukoknak, ha csak lehetséges, mindenféle hus hulladékot, — így folytonosan tojnak.

A pulykáknak meleg ólra van szükségök.

A tollat, melyet a megölt ludakról lekopasztanak, nem kell, mint sok helyen szokás, erősen valami edénybe tönni, de inkább ritka zsákba tenni, és ha napos idő van, mindig kitenni, hogy jól kiszáradjon. A hosszú estéken most már tollat fosztanak a nöcselédek, a hol fonással nem foglaloznak.

A telelő méheket most már be kell állítani oly helyre, a hol nem szenvednek a hideg által.

K. I.

OLVASÓ-ASZTAL.

Szépészeti levelek egy hölgyhöz.

Oeser Keresztélytől.

X.

A képzelet.

Örömmel tapasztalom, hogy ön szorgosan követé fejlődésünk eddigi folyamát. Némely eszmét csak érintheték, de mégis tevém ezt azon reményben, hogy t. olvasónóm azt többször figyelemmel elolvasandja. Ön teljesíté reményemet, s így új örömmel haladok feladatomban pályáján.

Az emberi ész korlátolt, jeleket kell megkülönböztetnie s szemléletét felosztania, mielőtt a fogalom egységéhez jut, s e szerint felosztotta az egy, tulajdonkép feloszthatlan emberi szellemet is sokféle erőkre és tehetségekre, ámbár ezek koránsem léteznek így elkülönözve. Mi a szellemi tevékenységeket a már fennérintett három főműködésre osztjuk fel: a megismerésre, az akarásra és az érzésre, s így szólunk megismerő, kívánsási s érzési tehetségekről. A megismerő tehetséget ismét felosztjuk az értelemre — ez a tehetség a külvilág szemléletéből fogalmakat képezni, s ezeket következtetéseké és ítéletekké kidolgozni, — és az észre, — ez ama tehetség, az istenit, téren és időn felett szemlélni és eszmékké képezni — s

igly tovább. Hogy maradhatott volna el hát amaz erő, mely a szépet szemléli avagy művésziileg maga teremti! Melyik erőt értem, azt ön könnyen kitalálhatja, minden aesthetikailag művelt embernek és minden művészi szellemnek kegyes barátja ez, — a phantázia, magyarul: képzelő-tehetség.

Ön tán emlékszik arra, a mit már az érzésről megjegyzék, hogy az minden szellemi tevékenység kezdete, de más részről szintén kíséri a szellem legmagasabb tevékenységét mint érzélem, miután az igazság mélyében felismerve érzetetik is, s minden erkölcsi működés a morál érzetétől van áthatva. Ugyanezt mondhatjuk a képzelőtehetségről is: az a lelki élet minden külön ágaiba behat, a külvilág nézeteit saját belvilágává változtatja, a külsőt, tárgyilagosat bensővé képezi, saját képleteibe öltözteti, melyekkel tetszése szerint rendelkezik. És megfordítva: érzékivé teszi a tisztán szellemi eszmét, azt képpé testesítve. Készen tartja az ész számára a képeket, hogy a képzeletben a tárgyakat szemlélhessen, mintha valóban érzékileg jelen lennének, összehozza azt, a mi idő és tér által elválasztva távol van egymástól; jelenné teszi a jövőt és multat, és a jelent jövővé. Saját önálló világot teremt magának, melynek anyagát ugyan a valóság

nézleteitől kölcsönözi, de azt szabadon és akarata szerint feldolgozza s oly teremőileg alakítja, hogy a lélek benső érzéke előtt a létnek egy egészen új neme nyílik meg.

Ezen teremőői képzelőtehetséget, a tehetőséget, a képzeletek sajátosság összekötése által szellemi képeket alkotni, ezt nevezzük szorosabb értelemben phantaziának, képzeletnek. Ez működik a szellemileg legszegényebb, a legprózaibb emberben is, mert tán alig van lény, kit a természet annyira elhanyagolt volna, hogy sohasem látott volna képzelete szemével jeleneteket, lényeket és tárgyakat, melyek sohasem léteztek valóban? A képzelet magasra emelkedik a földi életen felül, ő fényesebb a napsugárnál, kedvesebb a tavasz legédesebb illatainál; a föld és lég szellemei, az elfek és tündérvények szerint neki, ő más mérték és időtörvények szerint számol, szépségei szebbek, isteniőbbek, rút alakjai rútabbak, mint a milyeneket a földön láthatni. Ő fellegbe burkolva mint istennő az égnek száll, egyik kezében tartva a földgömböt, a másikban két kulcsot, a menyorság és a pokol kulcsát. Mert ő a fájdalmas jelen keserű szenvedését egy szebb jövő reményévé, de a távoli szenvedést is jelenné, s a jelen fájdalmat elviselhetlen pokollá változtathatja. A gyermek képzeletben álmodja ifjúsága szép álmait s játszsza vidám játékát, a képzelet szárnyain rohan a tette vágyó ifju az életbe s néz a szende hajadon csendes életkörének jövőjébe; a képzelettel tekint az aggastyán sirján túl az örökkévalóság kapuin keresztül. Az ifjúság első gondolatai képei a képzeletnek, s a bölcsész utolsó gondolkodása, ha az emberi bölcsesség korlátaihoz közeledik, szárnyat kölcsönöz a képzeletől, hogy az örvényt átszárnyalhassa, melybe az ész magában elmerülne.

A képzelet nélkül nem élvezhetnők a természet szépségeit s a szépművészet eltűnnék az emberi életből. Ő, a termő képzelet, ő a költő istennője, ki előtte az emberi és isteni élet titkait kinyilvánítja, ki őt az emberiség profétájává felavatja, hogy költői szavakban nyilvánítsa, a mit közönséges beszéddel sohasem lehet kimondani, s ki őt megváltóvá és vigasztalóvá teszi, hogy a földi élet nyomorába elmerült halandókat mennyei eszmékkel és érzelmekkel felüdítse. Ezért csupán a költő énekelheti meg méltón a képzeletet; szépen éneklé meg Goethe is. Ő Jupiter, az istenek atyja leányának ne-

vezi, mert ő az, mely minket a föld porából kiemel, az istenség nézletére; ezért is oly különös néha, mert a köznapi emberi ész, mely nem emelkedhetik a dolgok közönséges valóságán felül, lendületét nem igen bírja felfogni.

Ő a világ alkotójának kedvence, mert negédes elbizott ugrásokban játszilag utánozza az alkotást, világokat terem és ismét szétrombol, és mulattató lehet Jupiterre nézve, mint igyekszik a pajzán gyermek az emberiség korlátain átugrani, s még sem mehet túl annak korlátain. Az istenek atyja, Jupiter is különféle szeszélyekkel birt; mogorva, viharos haragjában gyújtó villámokat szórt a remegő földre; de csakhamar ismét kegyes lön s derült, s néha leszállt a földre s részt vett az emberek örömeiben, s maga is egy-egy csinyt követett el.

A kegyencz gyermek felette hasonlít atyjához. Ezért is szereti őt annyira, s elküldé őt a földre áldásul az emberi nemnek, hogy ez a földi gond nyomasztó súlyát könnyebben elviselhesse, hogy új erőt nyerjen a szebb túlvilági életre való pillantás által, s hogy, mint a halhatatlanságra hivatott nemzedéknek, sejtelve is legyen a halhatatlanságról, s isteni méltóságában az állaton felülemelkedhessék, mely csak a jelenben él. Abban is mutatja a képzelet isteni voltát, mert karöltve jár a remény nyelv, mely az örökkévalóság felé int, — de abban is, hogy az emberi bölcsesség, a kedves gyermek mogorva napája, — gyakran boszankodik rajta.

Bizonyos, hogy a képzelet egészen szabadon, sőt néha nagyon összefüggéstelenül s szeszélyesen játszik az általa alkotott képekkel, s azokat a legcsodálatosabb módon illeszti össze. Emlékezzék saját álmaira, mennyire ellenkezők voltak az álom alakjai a valósággal, ha esetleg emlékében fennmaradtak. De a mi a képzeletnek az álomban szabad, a t ne akarja a valódi életben is érvényesíteni. Itt a többi lelki tehetségek is követelik jogaikat, s habár egy időre elhallgattak is, de nem türik, hogy zsarnokul bánjanak velök. A szónok vagy zeneszerző, építész vagy szobrász képzelete tulszárnyalhatja a valóságot, de nem szabad az értelmiség törvényeivel gúnyt üzniök, nem szabad oly összeállításokat megkísérteniök, melyek a mivel ember izlését megsértik. A képzelet, épen azért, mert a képleteket, me-

lyek a valódi világ nézetéből erednek, saját akarata és működése szerint vegyíti össze s alakítja át, tehát számára a valóság nem kényszerítő korlát, — oly messzire tévedhet el, hogy végre a szilárd alapot és tért tökéletesen elveszti s a valódi világot a távolság ködében egészen eltünteti. Hány hölgy álmolta magát bele túlságos regényolvasás által oly phantasztikus ábrándvilágba, mely tökéletes ellentétben áll a valódi köznapi élettel! Hány költő — különösen az ugynevezett romantikus iskolából — tért el az igazságtól képzelete önkényében, természetlenné vált költői képzeményei csodálatossága és különözése által!

A ki a képzetet nem tudja fékezni, azt elragadja, s vagy a földhöz sujtja, úgy hogy alig üdülhet fel eséséből, avagy ha a nyeregben maradt, oly beteges és izgult ingerültté lesz, hogy egészen elveszti lelke épségét. Épen azért figyelmeztetém önt már előbbi leveleimben a tevékeny gyakorlati életre, s a természet folytonos, figyelmes észlelésére utalva. Mindakettő legjobban biztosítja az erők egészséges egyensúlyát. Nevezetesen azok számára, kik eredetileg kitünő képzelőtehetséggel bírnak, s az élet és illő hivatásbeli működés által kevésbé vétetnek igénybe; a magányos tanulmányozók és költők, kik az egy vagy más áldozatot, önmehtagadást és jóltevő figyelmet is követelő családi élet nélkül napjaikat ugyszólván átálmodják, — mindezeknek nincs veszélyesebb ellenségök a képzeletnél. Ama nagy költők, Schiller, Goethe, kik egész erejüket a költészetnek szentelheték, nem hódoltak csupán egy művészetnek: Goethe szorgalommal tanulmányozá a természettudományokat, Schiller a bölcsészetet és történelmet, mi által az ész és a bíráló ítélet mindig illő tevékenységben tartatott. De oly embereknél, sőt egész népeknél is, kik inkább az érzéki életben mint az eszmék világában mozognak, gyakran hiányzik a képzelet szellemi féke, s különczézé vagy bizarrá lesz; képzelgéssé fajzik el. Emlékezzék a mult idők történetére, a parókák és hajfonatok (czopfok), a körülmetélt fák és körülnyirt költészet idejére, avagy olvasson valamit a chinai bálványtiszteletről és félvad népek szokásairól, szemlélje az indus vagy egyiptomi bálványokat s elég bizarrságot és fonákságot fog látni. Csak körül kell tekintenünk, ha torzképeket akarunk látni. Lépünk egy miveletlen szerencsefi

házába, mily kalandias túlhalmozással van itt a gazdagság kiállítva, fitogtatva. Hány nő van, ki minden izlés nélkül szalagot szalagra, színt színre halmoz, választék és értelmiség nélkül, csakhogy előkelőnek lássék vagy fényt üzhessen. Sőt találkozik elég férfi is, kik az összefűzött termetet, a szűk lábbelibe szoritott lábat és a fodrozott haját férfi-szépségnek tartják s elég csodálatosan mozognak, hogy ékeseknek lássanak.

Mi hiányzik mindezen jelenségeknél, melyek a szépség ellentétei?

A szellemiség, az eszélyesség harmóniája, s azért képzelgések. A képzelet gyöngéd és gyöngé gyermek, mely csak felvilágosult szellemeknél és tiszta lelkeknel szeret időzni, a tisztátlan érzetű elől pedig megfutamodik, s ott marad helyette a nevetséges fonákság, s megboszulja magát a guny által, mely a bizarrságot multhatlanul éri.

Számtalan példát lehetne elősorolni, melyek mutatják, hová vezethet a miveletlen izlés és a szabálytalan képzelet, s igaz szó az, a mit Goethe erre vonatkozólag mond:

„Ebből látni, mennyire szükséges a képzeletet a nevelés által nem elnyomni, de szabályozni, — jókor előállított nemes képek által a szépet vele megkedveltetni, a jót és tökéletest szükségké tenni. Mit használ az érzékiséget szelidíteni, az észnek az uralmat biztosítani; a képzelet mint hatalmas ellenség áll lesben, ennek már természetétől fogva ellenállhatlan hajlama van a különczészetre, mely még a mivelt emberben is hatalmasan működik és minden miveltség daczára a torzkép-szerető népek természetes nyersségét a legilledelemesebb világ közepett is ismét előtünteti.“

C s a l ó d á s.

Azt gondoltam, hogy szeretsz,
Rám oly szépen mosolyogtál;
S most látom, hogy kinevetsz,
Hogy velem csupán játszottál.

Azt gondoltam, szép szemed
A szerelem tiszta napja,
A mely szédült üdvemet
Sugárával feltámasztja.

Azt gondoltam, kis kezed,
Mint repkény az omló várat,
Átöleli keblemet,
Melyet feldult a búbánat.

Azt hívém, hogy ajakad,
Mint a tavasz langy fuvalma,
Hervadt arcvirágimat
Csókjaival visszacsalja.

Azt gondoltam, kebleden,
Mint rózsákból vetett ágyon,
Boldogan kipihenem
Szenvedésem, fáradságom.

De megesaltál, oh hamis!
S én elátkozom szerelmem;
Átkozott az óra is,
Melyben lángra gyult szivemben!

Mert szemed nem nap vala,
Melynek bollogit sugára;
Hanem gyászos éjszaka,
Melynek öldököl villama.

És csókod sincs énnekem,
Visszacsalni arcvirágom;
S nyugtomat nem kebleden,
Ah csak a sirban találom!

S ha kezéd nem ölelé
E szivet, mely értted lánholt,
Hintsen majd sirom fölé
Egykét hervatag virágot!

Szulik J.

Melyik volt édesebb?

Ádám bácsi svéd beszélye.
Fordította **Milesz Béla**.

Nagy társaság volt, körülbelül harmincz évvel ezelőtt*) *Karlsköld* ő excellentiájának estélyén. A termék urak- s hölgyektől hemzsegték, mindenfelé fény, pompa csillogott, itt-ott a kereveteken öregek férfiak, nők ültek, komoly beszélgetésekbe mélyedve. Például ama piros selyemmel bevont pamlagon, mely épen III. Gusztáv arcképe alatt áll, két koros férfi ül, az egyik gazdagon rendezett egyén, halvány arca éles észet, társaságokban otthonosságot mutat s a mosoly, mely ajkait köríti, felismerteti benne az *udvari embert*, ki bármi felett mosolyogni tud, a ki mosolyog ha gyermekei elhálnak, mosolyog ha maga is beteg fekszik s a ki csak a rettenetes „kegyvesztett” szóra hagy fel a mosolylyal, — ez *Karlsköld* ő excellentiája. Az excellentiás oldalánál egy kis vaskos öreg ur ül, kinek egész külseje a jólét bélyegét viseli. A kővér, piros arca, a kidomborított gyomor, minden arra mutat, hogy ő egyike azon mozgó emésztő gépeknek, kik a társadalmi élet vándormadarait képezik, kik mindenütt szükségesekek, kik nélkülözhetetleneknek tartják mago-

1845-től számítva vissza.

kat minden estélynél, hol valami csőrükre való akad és a kik mindenüvé eljutnak, ama grófnőre hízeltő rimeket gyártanak, A. gróf szakácsát jó leveséért dicsérik; a kik porcelánokat festenek, sakkfigurákat javítanak, Shakespeare-t szavalni tudnak, s a vidéken mint a kertészek s gazdasági felügyelők keresztkomái állandó használati czikkül szolgálnak — — egy szóval *Oestraby* i báró *Liljemark* udvari főtisztartó volt. A két előkelő férfi fontos beszélgetésbe volt mélyedve, a kis báró kezeivel bizonyítgatott, ujján az értékes gyűrű a liljemarki czimmerrel csak úgy ragyogott, a kérdés fontos volt.

— Felette szeretetreméltó hölgy a mi jó Nyrenstam grófnőnk, véghetetlen szeretetreméltó, kitünő jellem, — mondá a báró. Képzeld excellentiád meglepetésemet, — körülbelül nyolcz nappal ezelőtt volt, kevéssel uj-év napja előtt, nagy társaság volt nála, mert születése napja volt. Bizonytalan, homályos hírek azt beszéltek, miként a királynő is el fog jöni az estélyre. Az meg is történt. Nyájasan, mint mindig szokott, jelent meg ő felsége, megjelenése közörmöt terjesztett el a társaságban, mert ha ő, mint magas vendég megjelenik, mindig öröm, kellem, báj van kíséretében; — de tovább: a grófnő meglepett bennünket — — kitalálja-e excellenciád mivel?

— Nem, báró ur, csak gyanitom, hogy valami nagyon különös lehetett, a grófné gazdag elmés találmányokban.

— Igen, excellentiád, elmés, szellemdus bizonynyal. Igen, a thea után ezüst tányéron, — excellentiád bajosan találta volna ki — érett számóczát hoztak fel, érett számóczát december 29-én! A ritka gyümölcs ő felségének, a királynénak volt ajánlva, ki abból csak néhány szemet izlett meg, a többit kezdte a társaság közt kiosztani, ő felsége a szemeket egy arany tűn osztogatta. Oh excellentiád, mint öreg embernek, könyvek jöttek szemembe ennyi kegy láttára. Unokahugom *Julia* hármát kapott egymás után: „A legszebbnek” méltóztatott ő felsége mondani.

— Igen nagy kegy, — mondá *Karlsköld* — de igaz is, ön unokahuga, báró ur, egyike a Gráciáknak. — Volt-e báró ur legközelebb *K. grófnál*? Hogy van ő? Oly ritkán lehet látni.

— Ó nagyon jól, excellenciád, nagyon jól. Jeles ember, derék, tudós férfi *K. gróf*, de excellentiád nem rég volt nála egy estélyen?

— Nem voltam, — viszonzá *Karlsköld*.

— Akkor nem is ismeri excellentiád új szakácsát. Istenem, én meg nem foghatom, hogy tarthat a gróf ily embert szolgálatában, hiszen étele undorító. Oly megmérhetetlen gazdagságnál, mint a milyennel *K. gróf* bir, ez csaknem megbocsáthatatlan, ő szüntelen könyvtárában van, tanárokkal, tudósokkal társalog s nem igen gondol vendégeivel.

— Igazsága van önnek, — mondá *Karlsköld*, félbeszakítva a beszélőt, *K. gróf* nem gondol a társadalmi étellel, s jeles az ő szórakozottságát látni, nem régeből . . .

— Igen, excellentiád, az borzasztó, hogy is nem szégyenli magát, rettenetes!

Karlsköld mosolyogva folytatá: — Valóban meg voltam lepelve, hogy ő nem állott fel székéről midőn ő felsége a király megérkezett, egész kényelemmel ült s meg nem látta a királyt; ő felsége úgy mutatta, hogy szinte nem vette a gróft észre, különös mégis, hogy a jó ember annyira megfélejtkezhetik magáról.

Ilyeténképen folytattaték a társalgás K. gróf felett, azon ember felett, ki a néptől derékségeért és nyílt becsületességeért nagyra becsültetett, a magasabb köröknél pedig könyvmolynak tekintett s a kinek még e felett az a hibája is volt, (magasabb fogalmak szerint) hogy a mendemondákra mit sem adott.

A beszélgetőkhöz Liljemark Julia kisasszony közeledett, az ünnepelt szépség, a báró unokahuga, kinek a királyné e szavakkal: „a legszebbnek“ három számóczát adott.

— Bocsánat, — mondá csintalan mosolylyal — ha a fontos beszélgetést félbeszakasztom, de ha jól emlékszik nagybátyám, megígérte, hogy jelen lesz velem egy *eleven képlet* előállításán Nordenswärd grófnénál.

— S mely minőségben, kisasszonyom? Talán a Gráciák jelmezében, vagy Amor és Psyche képében? — kérdé Karlsköld.

— Nem, excellentiád, egyikben sem a kettő közül, én sokkal jobb keresztény nő vagyok, semmint valami pogány akarnék lenni, — nem, én egy Rapháeli Madonna, a szent asszony, akarok lenni.

— Akkor ön a grófné lutheránusait bizonynyal katolikusokká akarja tenni, — mondá Karlsköld tréfás mosolylyal. — Mindazonáltal *szent asszonyom* könyörögjön érettünk, kik mégis csak lutheránusok akarunk maradni.

Julia szép fejének könnyed meghajtásával távozott s nagybátyja követé őt, miután mélyen meghajtotta magát Karlsköld előtt.

A terem másik szögében halvány leány ült egy karatlan széken. kerevet mellett, melyet egy kövér asszonyság foglalt el. Ez Karlsköld nővére volt s mellette leánya.

A hölgy finom, beteges arczsine — mely oly gyakran jellegzi „a nagy világ gyermekeit“ s a mely oly világosan különbözteti meg a „természet leányaitól“ — a bágyadság, ábrándosság s uri tudatlanság jellegét viselé. A finom, gyenge s talán mesterségesen szépített külső nagyon észrevétette a különösséget azok ellenében, kik kevésbé finomabbak, gyengébbek, de a kiket a szívből jövő eleven vér pirosít meg.

— Mama, mi véleményben van maga, hogy tetszik magának ez a Liljemark Julia? — Ő mégis csak különös egy leány . . . s e szavaknál az irigységnek kis könnyű szikrája villant át a kisasszony lelkén.

— Ő igen kellemes, — felelé a mama — de regényes s különcz, Lafontaine regényei egészen

ábrándozóvá tették, ő minden szegletben erényről álmodozik.

— Az pedig csak egy szép álom, — jegyzé meg a halvány leány.

— És pedig együgyü álom, — mondá az anya. Ha a nagybátyja meghal, s nyalánkságát nem is soká viszi már, a hagyomány a család más ágára száll, nevezetesen *Björkviki Liljemarkra*, a báró *oestraby-i Liljemark* s akkor Juliának természetesen semmije sem lesz s mégis megveti *Liljemark Axel* kamarás ajánlatát, ki nagybátyja után örökölni fog.

— De a kamarás mégis nevetséges egy ember, — mondá a leány — ő szüntelen dicsekszik. Pedig ha Julia nem akarja — —

— Akkor — folytatá a mama — Julia nagyon együgyü. A szerelem, gyermekem, nem szükséges dolog, én sem szerettem soha megboldogult Jakobomat, de becsültem jó tulajdonait, erényeit.

Többen gyültek össze, a beszéd a szerelem- és becsülésről átment a Karlsköld rókája, a kis Bijour (eb) hűsége, a papagály szerfeletti okossága és beszéd-képessége feletti műbirálatra.

A báró követte unokahugát a kocsihoz, a hágszó lebecsáztatott, a könnyü hölgy mint szellem lebbent fel a kocsi, nagybátyja ellenben oly mozgásba hozta fellépésével az egész ruganyos alkotmányt, mintha földindulás ingatta volna azt meg, végre elhelyezkedtek s a lovak megindultak.

A koci sebese robogott át az utcákon s nemsokára feltűntek Nordenswärd grófné lakásának fénylő ablaksorai. Nagy csoport népség tolongott az épület előtt, mert a szegény örömet fájlalja magát, csak hogy lássa a gazdagok multságait, élvezet. Midőn a fogat az embertömegben haladt keresztül, a lovak meghökkentek, fájdalmas gyermekikoly hallatszott, mely ismét azonnal elcsendesült. Julia megrettenve tekintett ki s látta, hogy egy jó öltözetű férfi az ágaskodó lovak közé vetette magát s felvett valamit, a mi a kivilágított lak fényénél úgy nézett ki, mint egy köteg rongy. A férfi egy erősebben megvilágított helyre lépett s most látta Julia, hogy kezeiben egy rongyokba burkolt, ájult gyermeket tartott. A gyermek halvány arca hátrahanyatlott a férfi karján, homlokán egy seb erősen vértzett s pirosra festé világos szöke fejét.

— Helyet! — kiáltá a gyermek szabadítója — s gyorsan nyomult a hintóhoz s annak ajtaját érve mondá: Uraim! Az önök lovai szerencsétlenséget okoztak, önöknek kötelessége most a gyermeket oda vitetni, hol segítenek rajta.

Remegő „igen“ hallatszik a kocsiból, azon pillanatban felnyílt az ajtó s a szép hölgy egy ugrással az utcán termett. „Lépjön fel ön uram,“ mondá sebese, „lépjön fel a gyermekkel s gondoskodjék, hogy élete megmentessék. Bácsi, legyen oly jó, szálljon ki a másik oldalra!“

Az ismeretlen, ki egy fiatal ember volt, azonnal engedelmeskedett a szép hölgy parancsának, beült a hintóba, épen midőn az öreg báró morogva az idegen szemtelensége s Juliának gyermekies-

sége felett, a másik oldalon kimászott. Most az egyszer legalább a gazdagság, a magas rang helyet adott a szegénységnek, a nyomornak.

Julia még egy pillantást vetett a nemes ifjura. Azt hitte, hogy őt ismeri, bár belátta, hogy őt azelőtt még soha nem látta. Az ifju talán eszményképe volt, kit a jövő boldogságróli csendes ábrándaiban alkotott magának.

Alig van talán emberi lény, ki jövőjéről előre ne csinált volna magának vázlatot s ahhoz egyszerűs mind ne festette volna élettársának képét. Csaknem mindnyájan elküldik lelkök galambját a jövő homályos honába, mely mindig a remény friss, zöld olajágával tér vissza. Ha aztán az álom valósul, ha a képzelt képet megtaláljuk, azonnal ráismerünk s ezt mondjuk magunkban: ő az!

Julia látta ezen nyílt, szelid arcot, ezen nyugodt, kifejezésteli szemeket, hallotta a szép alkatu száját beszélni, még pedig szerelemről beszélni. De hol és mikor? . . . Ábrándaiban, jó leány.

* * *

A kivilágított lakban nagy vigság volt. A báró, — eltörődve a gyors leszállásban, sőt az utczán a néptől némileg összenyomatva vagy talán kissé meg is ijedve a felett, a mit nevezhetnénk „a hold leszállásának az állatkörbe“ vagy egyszerűbben: „egy öreg báró vándorlásának a nép közt“ — egészen lélekszakadva érkezett meg s midőn a ház nőjét megtalálta, alig volt képes elbeszélni annak szerencsétlenségét.

— Csak képzelje méltásád, a lovak türelmesek, mint birkák, a kocsis ügyes, valóságos versenykocsizó, hármily szekérrel megfordul careau asz-ra, ha akar — tehát, én és Julia csendesen ültünk s beszélgettünk a gyönyörűről, mely reánk a kastély fényes körében várakozik, bocsásson meg a grófnő, nagyon kimerült vagyok, nagy darabon kellett gyalogolnom, tuzás nélkül mondván, az alj népen keresztül karjaimmal kellett utat csinálnom — nos, a lovak megijedtek, a koci s alá egy gyermek esett —

— Szent Isten! — kiáltá a grófnő — s elgázoltatott?

— Oh nem, Isten mentsen, grófnő! A lovak szelidek — Flyin-ge iskolájából valók, a kocsis szinte — megállottak tüstént, a gyermek egy kis karczolatot kapott s egy ficzko a tömegből vele hintómba ült, az én hintómba, méltásád, s a kór-házba hajtattott. Gyengeszivű unokahugom volt az, ki ez utczataposót kocsimba küldte, ő minden teketória nélkül felült s képzelje grófnő, nekem le kellett szállnom, jaj! . . . haj! . . .

Julia még halvány volt az ijedségtől, de sokkal kevesebb gondja volt a nagybátyja és ön szerencsétlenségére, sőt kevesebb még a megszabadította gyermekre is, mint annak megmentőjére. — „Vajjon ki lehet ő?“ gondolá magában. Majd ismét szemrehányásokat tett magának kíváncsiságáért s erőtette magát, hogy inkább a gyermekre gondoljon. Vannak pillanatok, midőn az érzelmek óraműve meghibázik, a midőn az észnek

kell a mutatót kellő helyére vinni, bizony nem igen jól van ez így, de hát mindnyájan emberek vagyunk, gyarlók vagyunk — Julia is az volt, de a jó emberek közé tartozott.

Julia aztán eltűnt a társaságból. A báró elbeszélte még a salonbani sétálása közben a kiszállás nevezetes történetét, jobb és balfelé gratuláltak neki azon bátorságáért, hogy egy téli estén a csöcselék nép tömegén gyalog áthatott, nemkülönbön azon emberszeretetéért, hogy a gyermeket saját kocsiján küldte el. (!)

Mindez nem sokáig tartott, midőn egy magas, sovány férfi lépett a terembe, — lapos arczczal, közel egymáshoz álló szemekkel, melyek orra felett egymással beszélgetni látszóttak — s jelenté, miszerint a képtárban egy *eleven képlet* van rendezve, melynek megtekintésére a társaság meghívatik. A hosszú jelentő nem volt senki más, mint *björkwiki Liljemark Axel* kamarás, oestraby-i báró Liljemark kijelölt örököse s Juliának udvarlója.

A társaság lement a képtárba, egy hosszú, a falak mentében virág-asztalokkal diszitett terembe. A háttérben piros függöny leplezte el a képletet, a társaság elrendezkedett folytonos beszélgetés és csevegés közt, egy zongora s hárfa, kellemes hangokat hallattak, de a melyek nagyrészt elvesztek a zsibongásban. Végre felemelkedett a lepel s a kép látható lön. Rafáel Madonnája volt az. Ott ült Julia, halványan mint lilium, világos barna köpenybe burkolva, mely könnyű redőkben folyta körül testét, lelkes szemeit egy szép cse-csemőre függesztette, mely kis kezeit feltartva feküdt ölében, lábainál egy nagyobb fucska állott, térdeire hajlott s csudálkozva nézte a szép gyermeket, botjáról, mely keresztben végződött, lehetett látni, hogy ez a kis keresztelő János. A meglepetés és csudálat közös hangja hallatszék minden ajakról s Axel kamarás szomszédainak suttogva monda: midőn e képletet rendeztem, az eredetinek hü másolatát használtam, a többit aztán képzelőtehetségem alkotta. Avagy nem illik e dicsően Liljemark Julia egy szent anyának? — A latint még nem felejtettem el, *mater amata* — *ora pro nobis* (szeretett anya, könyörögj éret-tünk) mondja az, mit gondolnak uraim és hölgyeim, nemde könnyen olvasom még Horácomat és Curtiusomat? (!)

A függöny leesett s elkezdődött ismét a zaj. — Már késő is volt, ásítottak, unatkoztak, hiában ültek s lapozgatták a szép festvényeket, melyekkel az asztalok rakva voltak. Végre eljött a vacsora, — azután mindenki hazament, erősen állitva és bizonyitva, hogy nagyon érdekes estéje volt, hogy igen jól telt el az idő. De mindnyájan örömmel mentek haza, hogy kipihenhessék az élvezet fáradaimait. Így cselekedett oestraby-i báró Liljemark is.

* * *

Néhány hét telt el. Julia mindennap azon tudósítást kapta, hogy az elgázolt gyermek mindig

jobban-jobban van. Készítettet a gyermek számára ruhákat s elküldte azokat a betegápoldába.

Egy napon Lucia, Julia szobaleánya, kezén egy kis fiával lépett be. A kis védencz volt ez, ki amaz estén oly különösen tette Juliának első udvarlását s azzal kezdte, hogy védőnőjét hintójából az utcára kergette ki.

Szép fiu volt, mintegy tiz éves. A betegség elhalványította, de a nagy kék szemek, melyekből nemesség sugárzott ki, a könnyü gyűrűkben fejét körülöfolyó szőke haj, a kis piros ajkak a fehér fogsorokkal s minden, kellemes és vonzó külsőt adtak a gyermeknek.

A kis fiu zavarodottan állott meg egy tükör előtt s a kapott zöld sapkácskát babrálta ujjával, nem mert felnézni, mert akkor vagy saját képét látta, vagy a kisasszonyt, ki valami magasabb égi jelenségnek tetszett előtte. Julia a maga részéről érezte, hogy elpirult, mert az ismeretlen ifjura gondolt. Végre megtörte a hallgatást s kérdé:

— Egészséges vagy kedves gyermekem, jobban vagy már egészen?

— Igen, kegyelmes asszonyom — mondá a gyermek s felnézett.

— Te valóban sokat szenvedtél, — folytató Julia, szemlélve a gyermek homlokán a sebhelyet. Ugy-e sokat szenvedtél, szegény gyermek?

A gyermek mosolygott: — Az hamar elmúlt, nagyságos asszony, egy ily csekély karczolás nem oly nagyon fájdalmas. — De arca egyszersmind mutatta, hogy nem az igazságot mondta, hanem valamely ösztönszerű érzés diktálta neki, hogy az izgatott hölgy előtt szerencsétlenségét a lehető legesekélyebbé tegye, Julia ezt észrevette. A gyöngédség s kíméletesség e vonása még kedvesebbé tette előtte a fiúcskát.

— Hogy hívják atyádat? — kérdé Julia.

A gyermek földre sütötte szeméit s mondá:

— Nekem nincs atyám.

— Szegény gyermek, tehát atyátlan vagy, — hát anyádat!

— Anyám sincs, — felelé a fiu. — Oh nagyságos asszonyom, nekem nincs sem apám, sem anyám! — Ezen szavaknál kérő pillantást vetett a fiatal hölgyre, ezen pillantás az fejezte ki: légy te apám és anyám, nekem úgy is hiányzik mindkettő!

Ezen egyszerű s oly megszokott szavak, — mert hányan vannak kiknek sem apjuk, sem anyjuk nincs? — mélyen hatottak Julia szívébe. Ő is apa s anya nélkül dobatott egy oly világba, melyben nem érezte magát otthonosnak, egy alakoskodással teljes, csillogó világ volt ez, ő pedig a természetben nevedett fel, az erdőben s mezőkön érezte magát legjobban.

— Tehát apa s anya nélküli — ismétlé csendesen, magában.

Az egész különbség közte s a fiúcska közt csak az volt, hogy ő hintóban ült, midőn amaz a lovak lábai előtt téngergett. Apátlanok, anyátlanok voltak mindketten.

— Mi a neved fiam? — kérdé aztán.

— Gusztáv, nagyságos asszonyom — —

— Mondd: kisasszony, — igazítá ki a komorna.

— — Kisasszonyom, — mondá a fiu elpirulva.

— Na Gusztáv, akarnál-e nálam maradni s szolgálom lenni?

— Isten áldja meg a kisasszonyt e szóért, — mond a fiu megragadva s megcsókolva jótevőnője kezét — igen, akarok s ígérem, hogy jól fogom magamat viselni.

— — Na, ez nevezetes, — mondá néhány héttel később, egy vasárnap délután az öreg báró unokahugának — nevezetes, hogy védenczed, ez a kis fiu, olvasó. *)

— Hogyhogy, bátyám?

— Hát úgy, hogy minden vasárnap a templomba szaladgál, még pedig nemcsak itt a Jákobtemplomba, Oerstergrén látta őt a Mária-, Adolf- és Fridrik-templomokban is, én meg nem foghatom az ő templomokba való futkosásait, nagyon rossz szokás így futkosni az Ur házába. — Mondd meg a fiunak, hogy házamban semmi templomi éneklés ne legyen, ez oly temetésiessen hangzik s hála Istennek, én még egészséges vagyok és tudok enni mindent, a mit akarok, bár kezdem észrevenni, hogy nem jól alszom, ha este sok tengeri-rákpástétomot eszem s különösen, ha egy pohár sherry-it is iszom rá. Hja, az öregség megtör, pedig mindig rendesen éltem.

— Kisasszonyom, kisasszonyom! — kiabál Gusztáv a szobába ugorva s nem véve észre az öreg bárót — megvan, nem tévedtem, ő lelkész, ha még nem épen is, ő... Most vette észre az öreg urat, ki kényelmesen hintázta magát egy ruganyos karosszéken.

— Micsoda lelkész? — kérdé a báró — kiről van szó?

Julia arcai rózsaszinben égtek, nem volt képes felelni.

— Hm, hm, különös, — mormogá a báró — nos fiu, mond: kiről van szó?

A fiu kissé félrevonta száját, mert az öreg ur arca nagyon nevetséges módon fejezte ki kíváncsiságát.

— Igen, nagyságos ur, — felelé aztán — már régen keresem azon urat, ki engemet a lovak alól megszabadított.

— S a ki engemet kocsimból kidobott, — tévé hozzá a báró — nos?

— Emlékszem, hogy feketébe volt öltözve s gondoltam, hogy neki lelkésznek kell lennie, azért mindenütt kerestem őt a templomokban s csak ma találtam meg a Mária-templomban, ő a Mária szegény-iskola vezetője s Hjertner-nek nevezetik.

— Igen, úgy, tehát lelkész s na ugyan udvariatlan lelképásztor volt, — mondá a báró.

*) E szó: olvasó (Läsare) egy különös vallásfelekezetet jelent, az olvasó elnevezés onnan jön, mivel a felekezet hívei szorgalmasan olvassák a Bibliát és az Énekeskönyvet.

— Szabad-e hozzá elmennem s megköszönnöm jótettét? — kérde Gusztáv.

— Igen, menj el fiam, s köszönts őt oestraby-i báró Liljemark udvari főmarsall nevében, mond meg neki azt is, miként unokahugom, Julia kisasszony tégedet szolgálatába vett s hogy én meg fogom hálálni szivességét, hogy is hívják csak? — — Hjertmann, vagy — —

— Hjertner — igazítá ki a fiucska.

— Mindegy, ő a Mária iskola vezetője. Vagy — folytatá hugához fordulva — talán magunkhoz is hívathatnók egyszer ebédre, mikor úgy magunkban leszünk — a kis ficzkóra nézve ez nagyon hizelgő lenne, nemde?

* * *

Néhány év mult el e jelenet után. Báró Liljemark háza csendes néma volt. Nem lehetett ott látni senkit, csak a czimeres szolgálókat, kik minden reggel megjelentek a báró egészsége felől tudakozódní s az orvosokat, kik meg voltak bizva a bárót közös erővel meggyógyítani, ki most nagy betegen feküdt s nem volt étvágya a legkisebb fenyőrigóhoz sem.

A függönyök le voltak eresztve a beteg szobájában, homályos volt az, jóllehet a nap kint erősen sütött s arany sugarai a függönyökön becsillámlottak. A vén khinai verő óra, mely a báró ingóságai közé tartozott, egészen nyugodtan ketyegett szögletében, bár minden ütése közelebb vitte öreg birtokosát a sirhoz. Az öreg férfi gazdag függönyös ágyában feküdt s készítette magát a halálhoz. Egy kis Cupido, mely puzdrájával a függönnyt tartotta, mosolyogva nézett az utolsó harcát vivő öregre. Hjertner papi öltözetben az ágy mellett állott, lábainál Julia térdelt. Az öreg kevéssel ezelőtt vette magához a szent jegyeket, kezeit mellén összekulcsolva feküdt s utánmondta az imát, melyet a lelkész előtte olvasott. A szent szertartásnak vége lett s a báró elkezdte házat rendezni.

— Ha az ingóságok felülmulják az adósságokat, akkor a maradék tied, — mondá Juliának — s ön Hjertner ur, ki ezen órában mellettem volt, amaz ismétlő órát kapja, rubinokon jár, hét kőre — gondolom minden második nap kell felhuzni — a megboldogult excellentiásé volt. — Apropos, hiszi ön, hogy boldog leszek, Hjertner ur? — nem követtem el semmi rosszat — mit gondol ön Hjertner ur?

— Reménylem, — mondá a lelkész komolyan — és hiszem az Isten kegyelménél fogva s önnek is hinnie kell, ha a bűnbánó töredelmes szívvél megy hozzá, mint igaz, jámbor keresztény.

— Igen, igen — önnek igaza van — bizonynyal hiszem én is. Édes Juliám, nézd meg, vajjon ott künn van-e Axel, hívd be őt, beszélni akarok vele. Ti kimehettek.

Björwiki Liljemark Axel, a kamarás, csendesen lépett be a szobába s lábujjhegyen ment a beteg ágyához.

— Isten hozott Axel, — mondá a beteg — a

vagyon a tied lesz. csak arra kérek: légy jó embereimhez s öreg Pan kutyámhoz, mely a kutyaház előtt áll, gondoskodjál, hogy halálaig kikapja élelmét, azután tedd meg nekem a sziveséget: tisztelegjél ő felségeiknél s köszönd meg nekik irántam tanusított kegyeiket — oly nehezen érzem magamat — igen, köszönd meg helyettem s ments ki oly jól, a mint tudsz.

— Igen, szeretett nagybátyám, — mond a kamarás, — hiven fogom teljesíteni utolsó kívánságait. Ő felsége épen ismét megbizott, hogy őnt ma üdvözöljem.

— Áh, áh! — minő kegy — — —

— Ön talán nem is tudja még, miszerint ő felsége őnt tegnap zászlósnak nevezte ki a Survivanceban, a királyi méltóság rendjével.

— Mit beszélz Axel? zászlósnak? Oh én Istenem! Zászlós a Survivanceban, mily végzetlen kegy! Élj boldogul Axel, oly bágyadt vagyok, bocsásd be a kint levőket.

A kamarás távozott, Julia és Hjertner bejöttek.

— Gyermek, mondá a báró, jertek ide. Látjátok gyermekek, én — ah mellem! — nem tudok — — végem van; de megelégedetten halok meg, célomat elértem — én a királynak hiven szolgáltam s kegyét megnyertem. (Hangja mindig gyengült.) Most oly gyenge vagyok, itt fekszem, kineveztetve a királytól (egy perczig hallgatott) zászló — zászlósnak — igen, gyermekek, mily kitüntetés — zászlós a Survivanceban — — feje alá hanyatlott, az eleven vonások hirtelen elmerültek — egy sohajtás — még egy — a Survivanceban — hörgé — egy sohaj — egy hosszú huzamos sohaj s — kimult.

A lelkész a halott fölé hajlott, könyes szemeit a megmerevült arcra függesztve imázott s mély reszketőhangon mondá: Uram, bocsáss meg nekie, ő nem tudja mit cselekszik!

* * *

Harminczhárom év telt el azon idő óta, midőn Hjertner azon szerencsében részesült, hogy Liljemark báró asztalánál ehetett. A becsületes Hjertner most jó állásu lelkész a vidéken, a püspöktől már *prépost* czimet nyert s ahhoz a természettől egy kis kövér préposthasat is.

Tél van, a mezőket hó borítja, minden külső s belső munka el van végezve s a cselédeknek nem igen van egyéb dolguk, mint néha a városba utazni.

Egy reggel vidám mosolylyal lépett a prépost felesége szobájába, hol az kisebb leányával, Ingeborgával ült és foglalkozott. A prépostné mintegy 50 éves, tehát nem fiatal többé, de a világoskék szemek, az arc gödröcskéi házi békéről, nyugalomról tesznek bizonyosságot, ezek nélkül nem marad ugy meg a szemek tüze s az arc keksége, az egyszerű főköttő oly arcot köríte, mely még most is az elevelenség jelét s az ábrándosságnak bizonyos jellegét viselé.

Hjertner az a férfi volt, kinek egész lelke arcán tükröződött. Nem volt előtte váratlan do-

log, ha neje mindjárt kérdezte: „Te titokteljesen nézsz ki, édes Hjertner, mi van kebledben elrejtve, öregem?“ — A családi életben, — a valóságban és nem a látszólagosban — minden tag egy arczismerő. Az apa meglátja nejének gondolatait, a nélkül, hogy az azokat kibeszélné, a nő meglátja férjének homlokáról, vagy — ha az pipás — pipája füstjének eregetéséről, annak kedélyhangulatát, a gyermekek épen ily határozottan megtudják, mint Lavater, mikor van kedvező pillanat valamit kérni. „Látom apámnak szeméből, hogy nem fogja megtagadni“ sugják a kicsinyek s jóvendülésük ritkán csal.

A prépostné gyanítása egészen alapos volt, de a prépost most az egyszer feltette magában, hogy zárkozott fog lenni, bár arca s szájának bizonyos vonása jelenték, miszerént valami nagyon kedves mondanivalója van. Kissé furcsán nézett ki s különös taktusban szitta most pipájának füstjét, mialatt néha kezével egy-egy kék gyűrűt felfogott.

— Nem, mamácska, — mondá nagy sokára — semmi, semmi, de tudod-e micsoda nap van ma?

— Ugy hiszem január 18-ika, — felelé a nő — de hát aztán öregecském, mit akarsz tovább?

— Oh tulajdonképen semmit, de épen ma harminczkét éve, hogy a megboldogult báró felett imádkoztam, tudod-e még azt? tudod-e kedvesem, mily rossz néven vette, midőn én elleneztem, hogy Gusztáv szolgálja legyen s mint nehezelt aztán még jobban, midőn az okokat felhozta, hogy t. i. az inasok nagyrészt haszontalan, semmirekellő emberekké lesznek. — Oestergrén-jét hozta fel, őt, ki azután pinczérré lett — mint az inasok legjobbjainak példány-képét.

— Igen, édes Hjertner — mindezt igen jól tudom — mondá a nő kissé türelmetlenkedve férjének titkolódzása felett.

— Azt is jól tudod továbbá, — folytató a prépost — hogy én Gusztávot magamhoz vettem s hogy ő épen mikor mi megesküdtünk Werner nagykereskedőhöz ment.

— Igen, édes Hjertner, mindezt nagyon jól tudom . . .

— Nagyon jól van, édes Juliám, mert lásd, Gusztáv derék ifjává lett, becsületes kereskedővé s most jó állásu ember, bár egyetlen rőföt sem csalt.

— Adja Isten, — sohajtá a nő, — hogy ugy legyen!

— Azt biztosan hiheted Julia, Gusztáv nem vét a törvény ellen.

— Igen, elhiszem, — viszonzá az öreg nő — ő becsületes ifju.

— Nem ifju, jó Juliám, négy éve már, hogy Gusztávinánkat elvette, már három gyermekök van — ő férfi, öregem, komoly férfi.

— De már csak kimondom, Hjertner, neked nem szabad oly csalfán nézned ki, ne tedd azt Hjertner. Neked valami mondanivalód van, eddig még soha nem titkolóztál előttem, miért teszed azt most?

— Nem édesem, nem vagyok csalfa, hanem a dolog abban áll, hogy nyolcz nap mulva Stokholmba Gusztávhoz megyünk.

— Nyolcz nap mulva! — kiálták Ingeborga s az anya egyszerre — de az Istenért, készen leszünk-e addig mindennel?

A lelkész mosolygott magában, midőn szobájába visszament.

— Na, — mondá csendesesen — Juliám jó kedvű lett s a kis Ingeborga is.

* * *

Tizennégy nappal később egy régi divatu utazó-kocsi gördült be Stockholm vámján, a szánut nem a legjobb volt s a prépost azért e hosszú utra az utazó-kocsit hozatta elő. Az utazás lassan ment, mert Ola, a mindenes, maga hajtott s ki-mélte gyámjait, a prépost lovait, melyeknek most szokatlan mozgást kelle tenniök, naponkint három svéd mérföldet.

— Az Isten legyen kegyelmes kocsinkhoz, — mondá Ola urához fordulva, midőn az egyenetlen kövezeten hajtott.

— Ki az? — kérdé a vámos.

— Hjertner lelkész Friedskullából — nyéré feleletül a vámfelügyelő, ki csak egy szénászsákokat tapogatott meg kissé s azzal békével bocsátá el az utasokat.

A kocsiból kis viritó gyermekarcz kandikált ki s nézett két oldalra okos szemével.

— Az a *vének háza* — mondá a prépost, — ott laknak az öreg polgárok Ingeborga, az ott a főörház, nézd itt az utcán két oldalt vannak a vasmérleghivatalok, most hajóhidon megyünk — csendesesen hajts Ola, hogy a 24-ik számot el ne téveszszük.

Nemsokára ott voltak s bementek *Nordén* nagykereskedő szép házába.

— Ime, itt van Gusztávina, — mondá a prépost — itt van anyád jól bepakolva három bundába és kétszeres kendőbe szokása szerint, és itt van Ingeborga; hát *Nordén* hol van?

— Ő Liljemark Axel bárónál van. Isten hozta kedves szülőim!

Amint bementek, a gyermekek előhívtak, körülölelték mindnyájan a nagymamát, kinek egyiket a másik után kellett ölébe venni.

— Mégis csak nagy öröm e kis gyermekeket látni, csókolj meg *Anton* és te kis *Leontin* — jer te is, te legkisebb, te kis *Friderika*.

Nordén hazaérkezett, a viszontlátás örömei után theasztalhoz ültek s vidáman csevegtek, nevettek.

— De, — szakítá félbe egyszerre a prépost a vidám beszélgetést — vannak ügyeid Axel báróval?

— Igenis, nemis — mindkettő, atyám, — mondá Gusztáv — kár érette, ő csaknem egészen tönkre jutott, birtokainak jövedelmét zár alá tették.

— De Istenem, hogy lehet az? — kérdé a nap.

— A játék, kedves anyám, hanyagság, játék

és egy pazarló asszony tették őt tönkre, én nem tudtam rajta segíteni.

— Azt pedig tenned kell, édes Gusztáv, — mondá a prépost, letéve pipáját.

— Vigyázz Hjertner, tűz esik a pamlagra, — figyelmezteté a neje.

— Na, na, — ugy, ugy — segitned kell a szegény bárón.

— Az nehéz dolog — mond Gusztáv fejét rázva.

— Lásd, — mondá a prépost — ő a régi időben főfő ellenségem volt s mindig azt mondta, hogy ő rosszul lenne, ha oly szobába menne, melyben iskolaporos ember van, — mint vannak emberek, kik a macskával nem tudnak egy szobában lenni — akkor ő gazdag volt, én szegény voltam, most kérhetek érte s azt teszem is: segíts rajta, kérlek, ha teheted.

— Igy hát boszuvágyó vagy? — mondá a prépostné.

— Nem, az nem vagyok, neki nem szabad megtudnia, hogy én Nordént ezért kértem, én eléggé megboszultam őt azáltal, hogy tégedet elnyertelek s nekem most olyan, mintha én volnék oka szerencsétlenségének, veled akarhatja ellenére is boldognak, szerencsésnek kellett volna lennie.

— Atyus hizeleg, — mondá a jó anya s finom ifjui mosoly vonult el arcán — de némileg igazad lehet, én rendes házat tartottam volna s az övét nem pazaroltom volna el.

— Tudja Isten, — mosolyga Nordén — ha a nő férjét nem szeretheti, akkor csakhamar kialszik tevékenysége s minden romlásnak indul. A házassági élet boldogsága a kölcsönös szereteten, tiszteleten alapul, e nélkül rosszul megy minden, elpusztul minden — s átok követi a családot.

— Elég erről, — mondá az öreg prépost — kicsinyek, menjetek nagymamátokhoz s adjon mindenikötök neki egy csókot s hallgassátok meg a mit most fogok mondani. Régen, gyermekek, a királyné nagymamátoknak három számócszát adott tél közepén, most három unokád áll körüléd mamácska s mindegyik egy csókot ad neked, az ember tavaszi reggelének csókjait kapod te most az élet telében. Melyik izlett jobban, mamácska, melyik volt édesebb — a kegy adománya-e vagy a szereteté?

— A szeretet adománya, jó öregem, a szereteté, felelé a boldog feleség és nagyanya.

A római nők társadalmi helyzete és erkölcsi állapota.

Szikszay Gusztávól.

III.

A császári paloták termeiben sem hiányzának a női féktelenség példányképei; Livia Drusilla, előbb Tiberius Claudius Nerónak, majd Augustusnak neje, ki érte Scriboniától elvált s a régi írók neki tulajdonítják az

ifju Marcellus Lucius Caesar halálát és Agrippa Posthumus száműzetését. Julia, Augustus és Scribonia leánya, kit atyja harmadik férje Tiberius beleegyezésével, féktelen kicsapongásai miatt a Campania partjain feküdt Pandatria kopár szigetre száműzött, mit azonban később Rhegium városával cserélt föl, hol inség- és nyomorban halt meg száműzetése 15-dik évében. Az eszes, országos ügyekben jártas, de ravasz és kicsapongó Agrippina, Nero anyja, saját fiát ölette meg. Sabina Poppaea, Neronak kedvese, utóbb neje, kit férje érdekes állapotában — késő hazajövetelének szemrehányásával dühbe hozatva — ugy megtalált rugni, hogy belehalt. Faustina, Marcus Aurelius neje, kitől férje csak azért nem vált el, mert nászhozományát, az országot is vissza kellett volna adni, melyet ennek atyjától, Antonius Piustól örökölt.

A császárok nejei s kedvesei tetszés szerint intézkedtek, változtattak nem csak a magán és családi élet terén belül, hanem az egész államszerkezetben s ezen uralkodói jogeljárás Septimius Severus után érte el legmagasabb fokát; de erre a keleti császárok története is több példát mutat, nők tartván kezeik közt a kormánypálcát; Semiramis keletet hódította meg s az Amazonok Ázsiát.

A lantos költők s különösen pedig Ovid műveiből nem volna nehéz összeállítani a tetszelgés mesterségének történetét, miben a római hölgyek igazi mesterek voltak. „Csak az tetszhetik, — mond Ovid, — ki kecsével gondol s bájjait nyilvánossá teszi; mesterség vezesse az öltözködést, helyet kell itt adni a szeszélynek s hadd szerepeljen az önértet. Az egyiknek az illik, ha vállaira ereszti le fürteit, mint a szöke Phoebus; másoknak, ha szalaggal fonja össze, mint a vadászó Diana; az egyik fénylő kagylókkal szereti ékesíteni, a másik szerencsésen utánozza a hullámok fodrait. A karmin arczodnak hiányzó színét adja meg, a barnákhoz fehér ólom illik; a szemöld szepitőszerekkel hozható helyre s szempilládnak a sáfrányszin epedő kifejezést kölcsönöz. Mosolyod legyen kellemteljes; ha arczkifejezésed tisztaságát meg akarod őrizni, jellemed indulatosságát el kell fojtanod.“

Éjjelre lótejbe áztatott kenyérbéllel tapasztották be arczukat, hogy az puhán s természeti frissességében maradjon meg, s

hogy sima legyen, tajtkövel dörzsölték. A híres Poppaea Sabina, saját találmányu kenőcsöt használt, az u. n. „poppaeenum“-ot, melyet arczára kent s aztán Dio Cassius szerint e czélra tartott 500 számár tejében mindennap megfürdött. Már Plautus korában ösmertek bizonyos arczfestéket, melyet Voverus és Viktorius szerint kréta-, babliszt-, méz-, sáfrány- és krokodil-excrementumból készítették. Ovid a római hölgyeknek különféle utasítást ad ilyen szerek előállítására. „Vegyetek — ugymond — lybiai árpát, válaszsátok külön szalmája- és toklászatól, továbbá hasonló adag erdei kakukborsót, ezeket áztassátok tojásfehérbe s miután megszáradt, törjétek porrá; majd vegyítsetek hozzá tavasszal elhányt s összetört szarvaszarut, nárczis-hagymát, mézgát s etruriai lisztet, mézzel csináljátok péppé s e szer tiszta és sima bőrt eredményez.“ Más helyen azt mondja: „Ösmertem nőket, kik hideg vízben összetört mákot raktak ajkaira.“ Plinius szerint a bőrt vadszölő magjával és levelével tisztították, Suidas görög grammaticus pedig azt mondja, hogy még ökörnyelvizmot is használtak.

Piperéjük minden egyes részeivel külön szolgálk foglalkoztak; rabszolganők fehéríték vagy pirosíták az urnő arczát, rakták be fogait, festették feketére vagy veresre — divatszerint — szemöldeit és haját, vagy fejére illesztették a Rajnántulról küldött s valamely sicambriai nőnek fejről levágott dus fürtöket.

Rége a fejdíszítéssel nem sokat gondoltak, mert mint említettük, ritkán jelentek meg nyilvános helyeken és ekkor is fedett fővel és arczczal; de midőn a fényűzés általánossá lett, a római delnök hajukat, a legdrágább és illatosabb szerekkkel kenték, dus fürtökben felfodrozták s felékesítették arannyal, gyöngyök-, drágakövek-, virágfüzérekkel, vagy sisakforma tekeresbe fonatták össze. Jaj a szegény rabszolganőnek, ha a fényesre csiszolt ezüst tükörbe pillantva, nem voltak elég ügyességgel helyrehozva a természet hibái, vagy fölelevenítve a hanyatlásnak indult kor szépsége és kelleme. A körmölés- és harapáson kívül szerepelt a mindig kéznél tartott hegyes vas-eszköz, melylyel a legcsekélyebb hibára a szerencsétlenek karjait és mellét szurkálták; sőt ráadásul megparancsolták a felügyelő rabszolgának, hogy a vétkest hajánál fogva függeszse föl

s korbácsolja el. Ovid, a bünös tetszelgés tanítómestere, azt tanácsolja a hölgyeknek, hogy a boszu ezen perceiben ne mutatkozzanak kedveseik előtt, nehogy kellemeikből veszítve, azoknak hajlamától is megfosztassanak.

A gyöngyök- és drágakövekből készült fülfüggők, az arany- és drágakövekkel kirakott nyakkötők, vagy arany karikákból összefűzött lánczok roppant értéket képviseltek s el lehet mondani, hogy egy nő egész örökséget viselt testén.

A ruhának színe a köztársaság korában közönségesen fehér, később különböző. „Nyelvünknek nincs elég szava, — mond Ovid — hogy megkülönböztesse a színeket, melyekkel a Tiber mellet sétáló szépeink ékeskednek. A paphosi myrthus, a barna fenyőlomb, a mondolafa, a viasz, mind nevet adtak a gyapot színének. Itt a fellegtelen tiszta ég színe sugárzik, ott a harmatos regg királynéjához hasonló világos veres, mellette az arany csermely és az amethist talált utánzóra. Ily tarka színvegyületet nem mutat a nymphák kara, midőn a tengerek, források, erdők és hegyek istennői összegyűlnek.“

A nő, közép-ujját kivéve, valamennyit az évszakok szerint változó gyűrűkkel rakta meg, melyeknek köveit a legjelesebb művészek vészték. Különösen a férfigyűrűbe az elődök, nagy férfiak képe, vagy valamely nagyobb szerű esemény rajza volt metszve; így Pompejusén 3 diadalünnep, Caesarén egy vértezett Venus, Augustusén előbb egy Sphinx, Nagy Sándor képe, végre önmagáé. Mily nagy volt a külöbség régen egy consul neje, ki hosszú gyapju-ruhát viselt s később egy Lollia Paulina között, ki egy eljegyzési ünnepély alkalmával drágakövek — és gyűrűkkel telerakva jelent meg, úgy hogy feje, fürtei, nyaka, karjai és ujjai 40 millio sestertium (3,200,000 frt. oszt. értben) értek.

Az előkelő római nők termei minden ki-gondolható ékességgel pompáztak; voltak ott biborral kétszeresen festett kelmék, keleti szőnyegek, perzsiái függönyök, redőzetek s a legdrágább arany edények ezer meg ezer vegyületű illatfelhőt párologtattak s mint Metellus mondja Cato elleni vádjában, a babyloni szőnyegek asztalagyakra, 800,000 sestertiuson (64,000 frt.) adattak el.

Miután az urnő ki lett fodrozva és kenve körmei levágva, tejben fürösztött kezeit csinos apródjának hajában törölgete meg; felölt-

fehér gyapjuszövet matrona-öltönyét arany vagy bíbor szegélylyel és rojtokkal, végre köpenybe burkolja magát s felül a 8 erőteljes rabszolga által hordozott lecticába; két rabszolga előtte fut, két nő tartja oldalvást a pávafarkból készült napernyőt s hátul szintén két apród váncosokat hord s megy barát-néjához, vagy a circusba megnézni a gladiátorok harcát, hol Catulus és Propertiustól megénekelt gyöngéd kacsoival jelt ad a győztesnek, hogy szurja át földreterített ellenét, — vagy a sétányul használt „via Appia“-ra, hol lassu léptekkel viteti magát, vagy pedig a titkos örömök rejtekébe, hova idegenszem nem láthat és a honnét nekünk is vissza kell fordulnunk.

A kereszténység III dik százada után már Juvenal matronái helyett tisztajellemű nőkkel s hü özvegyekkel találkozunk Rómában s Venus elhagyott templomában pók szövi hálóját a porlepte oltárokon. Hieronymus több tekintélyes római patriciusnő életirátát adja: Eustachia Blesila, Marcella, Lea consulokat és császárokat mutatnak föl családfájukon, de a keresztény hittől lényegesen átalakított erkölcsi jellemökben nem ösmerünk koronás őseik képeire. A rabszolgaságból felszabadult és szabadsággal megajándékozott nő nem kereste föl többé a hosszú oszlopikátorokat, — örömet és boldogságot talált a családi tűzhely körül férje és gyermekei körében.

A Dorothea- és Karolina-bányák.

A két legkitünőbb clauthali bányának a „Dorothea“- és „Karoliná“-nak megjárását igen érdekesnek találtam s jónak láttam rólok egyetmást közleni.

A várostól félórányira két feketés épülethez ér az ember. Itt azonnal elfogadják a bányászok. E férfiak közönségesen sötét, aczélsziürke, bő, egész hason alul lefüggő kabátot, hasonszinü nadrágot, hátul felkötött bőrkötényt, kicsiny, zöld, karimátlan nemez kalapot viselnek. Ilyen öltönyt adnak a kötény kivételével, a látogatóknak is, és egy bányász, miután bányamécset meggyújtá, kéményhez hasonló nyiláshoz vezet, melléig beleereszkedik, szabályokat ad, mikép kelljen a hágcson erősen fogózkodni s kér, hogy aggodalom nélkül kövessük. Maga a dolog semmi sem kevésbbé, mint veszélyes, de kezdetben nem hiszi az ember, ha sem-

mit sem ért a bányász-dolgokhoz. Már az is sajátságos érzést okoz, hogy le kell vetkezni s a sötét delinquens-öltönyt kell felhuzni. S most négykézláb kell lemászni, míg a sötét lyuk ugyanesak sötét ám s Isten tudja, mily hosszú lehet a lajtorja. Azonban csakhamar észreveszszük, hogy a fekete örökkévalóságba lefutó lajtorja nem *egyetlen*, hanem, hogy több is van, 15 — 20 foku, melyeknek mindegyike kicsiny deszkára visz, melyen az ember megállhat s mely ismét újabb lajtorjára vezet.

Előbb a Karolinába ereszkedtem le.

Soha piszkosabb és kellemetlenebb Karolinát nem ismertem. A lépcső fokai sáros-nedvesek. Igy kell menni egyik lépcsőről a másikra, elől a bányász, ki mindig azt állítja, hogy nincs semmi veszély, csak szorosan meg kell fogni a hágcso fokát s nem kell lábainkat nézniük s hogy a világért sem kell az oldaldeszkára lépni, hol most a morgó tonnakötél huzódik fel s hol két hét előtt egy vigyázatlan ember aláhullott s fájdalom! nyakát törte.

Idelenn zavart döngés-bongás hangzik; folyvást gerendák- és oszlopokon akad az ember, melyek mozgásban vannak, hogy a tonnákat a vert érezzel és előszivárgott vízzel fölszállítsák. Olykor kivájt folyosókba, ugynevezett bányamenetekbe, jut az ember, hol az érzet nőni látjuk, hol a magányos bányász egész nap üldögél s pörölyével fáradtságosan veri ki a falból az érezzarabokat. A bánya legalsó mélyébe, honnan, mint némelyek állítják, hallhatni, mikép kiabálják az emberek Amerikában: „*Hurráh Lafayette!*“ nem hatoltam le, magunk közt mondva, már ott is elég mélynek tetszett, a hova eljutottam: örökös zugás-morgás, barátságatlan gépmozgás, földalatti patak-ésörgés, minden oldalról szivárgó víz, gyötörleg fölemelkedő földi gőzök, ilyesmi vesz körül mindenütt, míg a bányamécis mind halványabban pislog bele a magányos éjszakába. Valóban szédítő helyzet! lélekzetem megnehezült s csak nehezen tarthatám fenn magam a sikos lépcsőfokokon. Aggódní, ugyan nem aggódtam nagyon, de elég különös, odalenn a mélységben megemlékeztem, hogy a mult évben, körülbelül ugyanez idő táján, egy vihart értem az éjszaki tengeren, s most ugy tetszék, hogy mégis biztosan kellemes dolog az, ha a hajó ide s tova ringatózik, a szelek trombita-dalaikat hangoz-

tatják, míg közbe a vidám matrózok lármája zöng s mindent üdén körülheng Istennek kedves, szabad levegője.

Igen, a levegő! — Lég után lihegve ismét meghágtam néhány tuczat lépcsőt fölfelé s bányászom szűk, igen hosszú hegybevéajt folyosón keresztül a Dorothea-bányába vezetett. Itt több és üdőbb a lég, a lépcsők tisztábbak, de hosszabbak és meredekebbek is, mint a Karolinában. Itt magam is jobb kedvű lettem, főkép midőn ismét emberi nyomokat vettem észre. A mélyben t. i. vándorló világok mutatkoztak; bányászok jöttek idönkiat fölfelé bányamécseikkel, szokott „szerencse föl!” üdvözléseiket hangoztatva, s részünkről ugyanezen viszont üdvözlést hallva haladtak el mellettünk. Kedvesen nyugodt, mégis egyszersmind gyötrő emlékek módjára illettek meg mély-érzelmű tiszta tekinteteikkel e komolyan jámbor, kissé halvány arcok; ezen részint ifju, részint öreg embereknek a mécs fényétől titokteljesen megvilágolt arcai, kiksötét magányos hegyüregekben egész nap dolgoztak vala, s most fölfelé sóvárogtak a kedves napvilág s nejeik és gyermekeik tekintete után.

Ciceroném maga is igen jámbor, becsületes férfiú volt. Benső örömmel mutatta nekem azon üreget, melyben a Cambridgei hercege, midőn a bányát megjárta, egész kíséretével érkezett s hol még áll a hosszú asztal, valamiát a nagy érez szék is, melyen a hercege ült vala.

Mindez, mond a jó bányász, megmarad örök emlékül. Aztán nagy tüzzel beszélt el, minő ünnepélyek történtek akkoriban, mint volt az egész üreg fölékitve mécsekkel, virágokkal és lombokkal, mint játszott egy bányászfiú cziterán, dalolva mellette; mily sok tust ivott a jókedvű, kedves, vastag hercege, s mily sok bányász, köztük különösen maga is, mily szívesen agyon hagyta volna ütni magát a kedves, vastag hercegeért s az egész hannoveri uralkodóházért. — Bensőleg meghat mindig, ha látom vagy inkább hallom, mikép nyilvánul egyszerű természetes hangján az alattvalói hűség ezen érzete. Szép érzet ez!

Mint a hűség csillaga, nagy csillogás nélkül csendesen és biztosan vezetett bennünket az üregek labirinthján át a kis bányamécs. Elöléptünk a sötét, gözteli banya-

éből, a napsugár felénk mosolygott — szerencse fel!

Heine u. SZ. J.

Gondolattöredékek.

Ha valaki énekelni akar tanulni, mindazon hangok, mik gégejében fekszenek, könnyűk és természetesek neki; a többiek eleintén igen nehezére esnek; de ha énekessé akar válni, e nehézséget le kell győznie, mert valamennyi hangnak hatalmában kell lennie. Épen így van a költő is. A meddig csak kevés alanyi érzelmeit nyilvánítja, addig nem lehet őt költőnek nevezni: de mihe-lyest tudja magának a világot elsajátítani, és képes azt kifejezni, akkor költő; és azután kimerithetlen és mindig új lehet: holott az alanyi természetü kevés bensőjét rövid idő alatt kimondotta s utoljára az idomban elmerül. Goethe.

* * *

A világ virágján költészet a pillangó.

* * *

A lehető legnagyobb szerencsét sem a magától mindent megtagadó, sem az örömeiben undorodásig uszó nem találja fel, hanem az, ki lehető legtöbb keserű érzések eltávoztatása mellett, mérsékelve, még édes gerjedelmekkel is örvend.

Gr. Szechenyi István.

* * *

Tagadhatja e valaki, kivált ha élete tavaszát átélte, s ingadozó vágyai valamely határozottságot nyertek el, hogy semmi oly kellemes malasztal egész létét nem tölti el, semmi sem teszi oly elégtelvé, mint ha hatáskörének kötelmeit teljesítette, ha helyét betöltötte, és semmi szemrehányást sem tehet neki saját lelkiismerete.

* * *

Meghalni, ha szenvedünk — mily édes volna! De élni és szenvedni — ebből áll az élet.

* * *

A mit a férfiak a nőknek szemeikbe mondanak annak fele hazugság, — s a mit hátuk mögött szólnak — annak fele igaz . . . V. I.

* * *

Minden meglegedés csak munkásságunknak eredménye, s a legboldogabb az, kinek legtöbb dolga van a világon. B. Eötvös József.

* * *

A családélet az, mire korunknak legnagyobb szüksége van; szükségeseb az a művészetnél, a tudománynál, közlekedés-, kereskedés-, lelkesedés- s előhaladásnál, vagyis bármi néven nevezendő mindannál, a mi kívánatosnak mutatkozik. A családon alapszik a művészet, a tudomány, az emberi haladás, az állam. Ha a házasságokból nem származik boldog családélet, akkor hiába hozol

elő a tudomány és a művészet köréből a legjele-
sebbet is; oda nyujtod azt oly nemzedéknek, mely
láthatólag korcsosul, melynek adományod már
mit sem használ, és mely végre oda jut, hogy az
említett körökben nem is működik, nem is teremt
semmit. Ha családi körben állasz — sokan van-
nak ugyan, kik nem lépnek házasságra, s mégis
dicsőt visznek véghez — de — mondom — ha
egyszer családi téren állasz, akkor csak úgy vagy
ember, ha helyeden teljes lényeddel és tisztán
állasz. Működjél azután a művészet s a tudomány
irányában is, és ha rendkívülit s kitünőt létesí-
tendesz, joggal fogsz dicsértetni; hasznára légy
azután szomszédaidnak közös ügyekben és kö-
vesd — ha kell — az állam felszólítását. Akkor
aztán éltél magadnak, s eleget tettél a viszo-
nyoknak.
Stifter Adalbert.

Színház és művészet.

✓ Nemzeti színház. Az előadott darabok
közt első helyen kell megemlítenünk Szigligeti
egy új drámáját, mely okt. 25-kén került először
színpadra, s azóta háromszor ismétlék, ez az „Üldö-
zött honvéd“, melyről röviden csak annyit mon-
dunk, hogy a veterán színműíró jobb darabjai
közé tartozik. Drámai szempontból lehetne ugyan
egy-egy kifogásokat hozni fel ellene, azonban nem
lévén célunk részletes bírálatot írni, megmarad-
unk az általánosság mellett. A közönségnek,
mely minden adatásakor megtöltte a színházat,
igen tetszik, s a szereplők is mindent elkövetnek,
hogy szabatos játékok által e hatást még emeljék.
Előadattak még: „A gyöngéd rokonok“, vigj.;
„Régi dal régi gyűlölségről“, dráma; „Az idege-
sek“, vigj.; „Egy pohár víz“, vigj., melyben Szi-
geti Imre mint vendég lépett fel, s kiváló tehet-
ségét ez alkalommal is köztetszés közt mutatá be;
„Stuart Mária“, szom. ját.; az operák közül hal-
lottuk az „Alvajáró“-t, „Lalla Roukh“-ot, „Bor-
gia Lucretiát“, Maffio Orsini szerepében Sax-
lehner k. a.-nyal, ki Stoll tanítványa és szép
hanggal rendelkezik, — „Faust“-ot, az „Afrikai
nő“-t és „Dózsa György“-öt kétszer, okt. 26-kán
és nov. 5-én.

✓ Patti Carlotta bucsuhangversenyét okt.
22-kén tartá a redoutban, a honvédek javára; a
jótékony célra azonban csak 85 ft. jutott, a többi
1700 ft. a költségeket, vagy inkább talán Ullmann
impresario társulatának utazását fedezi.

✓ A magyar gazdasszonyok egylete
az árvácánynövelde javára okt. 29-kén rendezett
egy hangversenyt, mely jól ütött ki. Közremű-
ködtek többi közt Lendvayné assz., Human
Olga k. a., Stadler Hermin k. a. és Füredi, e
feledhetlen népdalénekes, kit a közönség a legna-
gyobb lelkesedéssel üdvözölt. — Egyuttal felem-
lítjük, hogy Füredi a nemzeti színháznak ajánla-
tot tón, miszerint kész minden díj nélkül fellépni,
ha szükség lenne rá. Bizony pedig van!

✓ A nemzeti színház írói díj nélkül en-
gedi át a műkedvelő társulatoknak az eredeti és

fordított színműveket, oly föltétellel azonban,
hogy a jövedelem tiz százalékát a színházi nyug-
díj alapjára — mint különben is jótékony célra
— fizessék. Feleki Miklós, mint e nyugdíj-in-
tézet jegyzője, fölhívja most a műkedvelő társu-
latokat e tiz százalék befizetésére, miután az intézet
jövedelme úgy is 3000 ftnyi évi hiányt mutat föl,
melynek az eddigi adományok mostanáig csak
felét fődözik.

✓ Spiller és társai első (nov. 10-diki)
kamarahangversenyének műsora ez: Haydn
G-dur négyese, Sahr D-dur „zongora hármasa“
(a zongorarészt Schweid játsza.) — s Schumann
F-dur vonó négyese.

✓ A zenekedvelők egylete mult hóban
tartott alakító közgyűlésen megválasztotta tiszt-
viselőit. Elnök lett gr. Festetich Pál, alelnök
Koltai Jakab, titkárok: Szuborics Manó,
Csery Kálmán; zenekar-igazgató: Mosonyi
Mihály, zenekarvezető: Grün Jakab, énekarve-
zető: Till Nándor; pénztárnok: Ritter Sándor;
ügyvéd Jaurik Ferencz, zeneműtárnok: Grin-
zweil Norbert, gazda: Zeilinger.

✓ Uj operette készül. Szövegét Jókai
„Serfőző“-jéből Csukássy József írja, zenéjét
Bakody Lajos. A népszínház számára írják.

✓ Rózsavölgyinél megjelent: „Lajos bá-
csi dalai.“ Hat dal: „Lajos bácsi azt üzente,“
„Jaj de hunczfut,“ „Világosi gyászdal,“ „Az
arany szabadság,“ „Garibaldi-nóta,“ s „Lajos
bácsi levelet irt.“ Zongorára írta s a honvédegy-
egyleteknek ajánlá Árpád Jenő (uj név s tán
álnév.) A füzet ára 50 kr.

✓ A képzőművészeti társulat igazgató
választmánya okt. h. 19-dikén tartott rendkívüli
ülésében az albumbizottság jelentést tett eljárá-
sáról, s bemutatá az idej első albumlapnak, Pol-
lák testvérek műintézetéből kikerült „Gödöllő“-
című műlap próbanyomatát, melyet miután an-
nak idejében tájképi pályamű nem érkezett be,
Keleti Gusztáv készített, a választmány egye-
nes megbízásából. A műlapot helyeslőleg fogad-
ták el. Azután több kérvény, és más belügyek
elintézése után, ama bizottságot választák meg
titkos szavazás utján, mely a mult közgyűlés alkalmá-
val Festetich Béla gr. választmányi tag által a
társulati alapszabályok módosítására beadott ja-
vaslat fölött lesz tanácskozándó. E fontos feladatu
bizottság tagjai lettek: Barabás Miklós, Har-
sányi Pál, Keleti Károly, Orlay Soma, Per-
laky Kálmán, Ráth György, Székely Bertalan,
Than Mór és Ujházy Ferencz. Utasításul nyerte
ez a választmánytól, hogy tanácskozása körébe füg-
getlenül vonja bele mindazt, mi bármely szempont-
ból a társulat leendő újjászervezése körül előnyt
s gyarapodást ígér, akár a mondott reformjavaslat-
ban benn foglaltatnék, akár pedig nem. Telepy
Károly t. titkár távollétében a titkári teendőket
Perlaky Kálmán t. ügyvéd vállalván magára, uj
tagokul ő jelentette be: Bresztyánszky Béla
trieszti szobrász hazánkfűt, Szentkirályi Kál-
mán és Steininger Frigyes urakat. Végül

Keleti Gusztáv társulati szerkesztő, a m. kormánytól nyert megbízás és utisegegy folytán huzamosabb időt készülvén külföldön tölteni, szerkesztői hivataláról lemondott, a hivatalbeli utódjául a választmány Maszák Hugót fogja felszólítani.

✧ Patti Adél k. a. nem megy férjhez. Ezt maga jelenti ki a párisi lapokban. Ezután is egészen a közönségé marad.

✧ A párisi „gerolsteini nagyhercegnő,” a híres Schneider k. a. legutolsó jutalomjátéka alkalmával (melyben a magyar zenészek is részt vettek) pompás jövedelmet szedett be. Belépti jegyekből 10,154 frankot kapott, felülfizetésekből pedig még többet: 18,000 frankot. Azonban a drámaíróknak is van jövedelmök. A múlt év októberétől ez év októberéig 246,285 franknyi díjban részesültek.

Levelezés.

— **Tass**, október 28. 1867. Tisztelt szerkesztőség! Bizonyíthatom már a hirt, hogy *Dalmady Győző* kedves szerelmi dalmokunk s költőnk megnősült. *) E hirt én teljesen megerősíteni vélem, midőn olvasóközönsége részére néhány élénk vonással leírom az egész menyegzőt, melyen magam is szerencsés lehettem jelen lenni. Ugy hiszem, lesznek, kiket érdekelni fog e kiváló, nemes szövetség örömmünnepe, annál inkább, mert az a lehető legszebb körben és legvidámabb mozzanatok közt folyt le. Pestről a megyétől több tisztviselő, az ottani vidékről számos család és az irodalomból is többen voltak jelen, névszerint: *Szokoly Viktor*, *Csávolszky Lajos*, *Benedek Aladár*, *Szana Tamás* és *Kazár Emil*, kik azonban a mulatságban inkább szenvedőlegesen részt vettek. *Szokoly Viktor* például a megtestesült hidegvérűség képe, a komolyság látszólagos színével, mely képes egy helyesírási kérdés felett órákig tartó vitákba bocsátkozni és pedig úgy, hogy az ember azt hinné, mikép ő legalább is valamely új vasutépítési tervezet bizottmányi elnöke. Tőle nem igényelheti tehát senki, hogy ő aprólékos udvarlásokat, vagy éppen tánczot folytasson. — *Csávolszky Lajos* azon emberek egyike, kik, midőn örülnek sem örülnek, mert soha sem érzik magukat szorosán a társasághoz tartozóknak, bárha örökös sürgés-forgásuk arra mutat, hogy osztoznak a társaság örömeiben. Szelíd, humoros kedély, mely saját lépteit is mosolylyal kíséri, mintha tetszenék neki, hogy *mozoghat*. Hogyne mosolyogna tehát akkor, mikor körülte annyian mozognak. Ő már nem tartá a tánczot valami kicsinyes dolognak és ugyancsak megrakta. De menjünk tovább. Itt van például *Benedek Aladár*, ez a sötét kedélyű szőke fürtű költő, ki ha talált valakit, kivel magasab régióju eszméit és érzelmeit oszthatta, egy lépést se tett ez alkalommal

*) Igen, s szívünk mélyéből boldogságot kívánunk a nemes lelkek e legszentebb frigyére! Szerk.

tovább, hogy a hölgyeket megismerje. Ő leginkább a kedves s valóban művelt menyasszonnyal (*Hajós Róza*) társalgott s lelkesíté az ifju párt. Különben úgy érezte magát, mintha ott sem lett volna, bár azt rá nem foghatjuk, hogy az aszuboros palaczkokról is azt hitte volna, hogy nincsenek ott. — Ő volt a társaság egyik tárgya, mely társainak mulattatást (pusztán cynikus modorával), a hölgyeknek egymásközti megjegyzéseket (tartózkodó szelidségével) s a férfivilágnak gondolkodást, (sajátságos rideg s mégis meleg magatartása által) ne okozott volna. Mindenütt ott volt és mégis sehol. Lelkesült és arca mégis nyugodt volt. Ivott s még se lett mámoros. Tréfált és még sem volt jókedvű. — Következik *Szana Tamás*, ez az almaképű, örökké mosolygó fiatal aethetikus, kinek hiúsága egész a nyakkendő-kötésig nyilatkozik külsején, s mert érzi csínosságát, mozdulatait is igyekszik oly kecseljesekké tenni, mintha egy ballet-társaság tánczestere volna. Ajka soha sincs rendes állapotban, a menyenyiben mindig mosolyra van huzva, mintha azt akarná kifejezni, hogy ő neki ez mind igen tetszik s ő, ő igen jól érzi magát, ha nem is érzi magát jól. Szíve hajlandó szerelemre gyuladni, de ha levetette otthon fehér-sárga atlasz nyakkendőjét és bársony mellényét, akkor már vége a lángnak és legott arról álmodik, mit fog írni első cikknek legközelebb a „Nefelejts”-be, melynek segédszerkesztője. — Végre *Kazár Emil*, ez a szeles, nőgyűlölő novellista, ki még sohasem mondott nőnek többet, mint azt, hogy: „mit parancsol nagysád?” Legalább senki se *hallott* többet, bár azért szeret köztük lenni, azaz szeretne, ha nem kellene beszélni. Daczára e különös félénkségének, mégis jól viselte magát, mert eleget tánczolt.

Tehát ily modorban folyt az este. Az örömapa (*Hajós Menyhért*) a legtőséggyökeresebb magyar vendégszerető szellemben látta vendégeit. A pazarlás első fokáig volt mindenből, a mi jó és drága. Ebédnél és vacsoránál több toasztok mondattak el, melyek közül *Csávolszky* mondott legtöbbet, természetes, szikrázó s meglehetősen keresztlen humorral. A vacsorának vége felé *Benedek Aladár* kelt fel és elszavalta azon melegen irt szép alkalmi költeményét, mely a „Nefelejts” egyik utóbbi számában meg is jelent s melylyel a társaságra igen élénk hatást gyakorolt. Hogy a levélnek egy kis komolyabb szint is adjak, leírom ide e verset.

Azt hiszem lesznek, kik élvezettel olvassák végig:

„Dalmady Győző barátom menyegzőjére.”

(1867. okt. 28.)

„Te bekötéd már vitorláid szárnyát,
Pihenő réved megleled:
A habok többé utadat nem állják,
Mosolygóbb tájék int feléd!
Merészebb álmaid eltűnének,
Enyelgve hí a nyugalom . . .
— Kit meghurczoltak szilaj szenvedélyek,
Aldás kíséren csöndes utadon!

Ne hidd, hogy a fény, mit milliók csodálnak,
Szebb annál, mit csak egy imád;
— Tudod mi sorsa a lobogó lángnak?
Hogy tuléli a mécsvilág!
Oh, de te azért mécsvilág soh'sem lélsz,
Mert láng vagy, a mely fenn lobog;
De mert ime most megpihent a szélvész,
Csöndesbben ég, ha szítani nem fogod. —

Lobogj is halkkal, mint a tűzhely lángja,
Mely meleget négyfalnak ad:
Légy kis szobában rózsafényű lámpa,
S sugározd be az éjszakát . . .
Sugározd be szerettid éjszakáját,
Tedd széppé drága életök,
Hogy homlokukat felhők meg ne szállják
S örökös mámor játszodjék velök . . .

Szeress! Légy hű. S ha ezt viszont kinyerted,
Ugy életed, hidd, szép lesz! —
Lesz, ki könnyítse válladon a terhet,
Lesz, a ki kísér lépteden.
Ha üldöznek, lesz, a ki fusson véled,
Ha bántanak, lesz, a ki véd . . .
Ha nem lesz semmid, lesz, ki sirjon érted . . .
Kinek mosolya, könye a tiéd!

S ha majd a végzet áldást hint reátok
S ti éltek békén csendesén,
És megnyílik tán olykor kis szobátok
S ott egy zilált kép megjelen:
Fogadjátok őt szívesen, meghittén,
Hadd melegedjék köztetek,
S ne higgye, hogy itt igaz öröm ninesen,
Oh, mert e zilált, bus kép én leszek! —

Te bekötéd már vitorlád szárnyát,
Pihenő réved megledél:
A habok többé utadat nem állják,
Mosolygobb tájek int feléd!
Merészebb álmid eltűnének,
Enyelgve hi a nyugalom! . . .
— Kit meghurczoltak szilaj szenvedélyek,
Áldás kísérjen csöndes utadon!"

Gondolható, hogy különösen a gyöngéden
érező női szivekre mily hatással volt e lélekből
irt szép költemény! Ezután a vacsora nemsokára
eloszlott és tovább folyt a tánc egész reggeli 5
óráig, midőn a pesti vendégek mind kocsira s ille-
tőleg hajóra keltek Pestre visszatérendők. Az ifju
pár csak néhány nap mulva költözik Pestre a vő-
legény megyeházi lakásába s azt hiszem nincs
senki, ki szívéből ne mondaná el *Benedek* költe-
ményének utolsó sorát e nemeslelkű ifju párra.
Az egész multság, mondhatni, igen fesztelenül
és jókedélylyel folyt s ha valahol e házában ta-
lálható még meleg, őszinte barátságos vendégszere-
tet, ugy az e házában felülmulhatlanul nyilatkozott.
A hölgykoszoruból miért emeljünk ki névszerint
egyeseket, midőn az különben is egyéni fogalma-
kon és izlésen alapszik. Elég az ahhoz, hogy
voltak szép nők, fiatal nők, kedves, szelid magyar
asszonyok, de nem volt semmi, mi hiányzott
volna, valamint önkönk iránt az én meleg tisztele-
tem és üdvözlétem sem hiányzik e levél végéről
és a hol az leginkább szükséges — e szívben.

Hirharang.

* (A nemz. színházi nyugdíjintézet) ré-
széről Somsich Pál elnök, Jókai Mór vál. tag
és Feleki M. jegyző kérvényt nyújtottak be a
belügyminiszternek. Azonfelül megkérték őt, mint
magán embert, hogy befolyásával oda működjék,
mikép azon összeg egy része, melyet több év előtt
magyar urak irtak alá a színház segélyezésére, a
deficitben álló nyugdíjintézeté lehessen, miután
az országos segélypénz ezt a nemzeti színháznál
ugy is fölsőlegessé teszi. A belügyminiszter meg-
ígérte közbenjárását s említé, hogy a kormány
komoly gondoskodása tárgyává teite a nemzeti
színházat, s hogy a színház fentartására szükséges
összeg a jövő évi költségvetésben már okvetlenül
benn lesz.

* (A nemzeti dalkör) m. hó utolsó napján
szerenáddal lepte meg Ruttkayné asszonyt —
Kossuth Lajos nővérét — ki néhány nap mulva
végeké elhagyja Magyarországot. Bucsuiünnepély
volt tehát ez, mely alkalommal Bobori Károly fe-
jezé ki a távozó magyar nő fájó érzelmeit. Midőn
a dalkör Riegernek pályanyertes és igen sikerült
„Isten hozzád távozó“ című kardalát éneklé,
Ruttkayné asszony könyekben tört ki. Részünkről
is áldáskívánatunkat küldjük az újra eltávozonak.

* (Rómer Flóris) írja Párisból, hogy ott
most Morgenstern Sándor magyar zongoraművész
tünt föl, kit tehetségeért „kis Lisztnek“ is nevez-
nek. A francia hamar ad ily nevet! Ugyancsak
Rómer írja, hogy a hollandi királyné meglátogatta
a magyar kiállítást, s a muzeumi byzanci zomán-
czok és olasz mellékek igen tetszettek neki.

* (A pesti jótékony nőegylet) a zordabb
időszak beálltával ismét szívesen fogad szegényei
számára mindenféle ételmi szert és ruhaneműt.
Az adományok Kochmeister Karolina urhölgy-
höz (3 korona u. 22. sz. a.) küldendők.

* (Gróf Széchenyi Ödönnek) új terve
van. Az alagutnál gőzemelő gépet akar állítani,
mely embereket és máhakat a várba kényelmes-
sen fölemelne.

* (A belügyminiszterium) helybenhagyta
a honvédegyelet alapszabályait. Csak az egyelet
nevét változtatá meg. E szerint nem „honvéd-“,
hanem „honvédsegélyező egyelet“ lenne.

* (Benedek Aladár) tisztelettel felszólítja
mindazokat, kik munkáira gyűjteni vagy előfizetni
szándékoznak, hogy ezt legfeljebb november
hó 17-ig szíveskedjenek hozzá beküldeni, mert
azontul könyvei csak könyvárusi uton s magasabb
árak mellett rendelkezhetőek meg. Az újabb ajánlást
már feleslegesnek tartjuk.

* (Komócsy József) felkéri ivtartóit, hogy
költeményeire az előfizetési határidő elérkezvén,
az előfizetéseket szíveskedjenek minél előbb be-
küldeni.

* (A vasúti kölesön) iránt élénk az érde-
keltség minden pénzintézetünknel. A pesti taka-
rékpénztár elhatározta, hogy három millió frank-
kal vesz részt benne, a debreczeni 150,000 a

kassai 300,000, a Pannonia viszonzbiztosító 250,000, s az első magyar biztosító társaság egy millió frankkal.

* (Az „első magyar szalmakalapgyár”) tulajdonosai a kormánytól 200 fegyenczet kérnek a vácsi börtönből gyári mukára. Ez ajánlat elfogadása az államnak évi 1500 ft. jövedelmet biztosítana, s a fegyenczek egy iparágat jól megtanulnának.

* (Budán népnevelési egyesület) alakult gr. Karácsonyi Guido elnöke alatt. Az alapszabályokat, szintén az ő elnöke alatt, egy választmány dolgozza ki. Tagjai: Hunfalvy Pál, Andorffy Károly, Peregrini Elek és Ribáry József.

* (Kisfaludy Társaság.) Pályázati emlékeztetés. Alulírott, hivatalos kötelessége szerint figyelmezteti a pályázni kívánókat, hogy a Kisfaludy-Társaság 1867-ik évi február 5-én a következő két pályadíjat hirdette: I. Kívántatik a beszély (novella) elmélete. Jutalma 40 arany. II. Kívántatik műfordítás, melynek eredetije az újabb irodalom valamely elbeszélő költeménye, akár egész, akár nagyobb műnek része, és legalább 300 sornyi. Jutalma 20 arany. A pályamunkák idegen kézzel, tisztán és olvashatólag, bekötve, lapozva, a szerző valódi nevét rejtő, lepecsételt jelmondatos levél kíséretében, folyó 1867-ik évi decz. 31-ig a társaság titkárához küldendők. Megjegyzendő, hogy mind az I., mind a II. számú pályadíjért versenyző munkák közül csak az nyerhet jutalmat, mely nem csupán aránylag jobb a többinél, hanem a melynek önálló becene is van. A II. számú pályadíjért a társaság tagjai nem versenyezhetnek. Pesten, 1867. okt. 31-én, Greguss Ágost titkár.

* (A bründfeldi tébolydában) enapokban egy nyugalmazott őrnagyot helyeztek el, ki azt hiszi magáról, hogy ő Bismarck. Ezért egészen leborotválta fejéről a haját, csak néhány szálból álló három kis esomóeskát hagyott meg a tetején melyeket bajuszpedróvel erősít meg, hogy szilárdul fölfelé álljanak. Az éleztlapok képeiről látta, hogy Bismarck feje tetejére is mindig oda rajzolnak három szál haját. Az őrnagy különben nagyon komoly ember és nagyszerű beszédeket szokott tartani.

Vidéki posta.

△ (Nagy-Szombatban) lelkesedéssel fogadták Klapkát, midőn okt. 22-én Illaváról ott utazott keresztül. Már délután várták; este megérkeztek pedig a város ki volt világitva. Üdvözlő beszédek sem hiányoztak. Klapka csak rövid ideig maradhatott ott s esti 8 óra körül mozsárdurrogások közt hagyta el a várost.

△ (Komáromban) okt. 22-én nagy ünnepélyességgel iktatták be Tisza Kálmánt, mint a dunántúli superintendens főgondnokát. Előttevalónap az új-szónyi vasut-állomásnál 100 főből álló lovas bandérium s fogatok vártak rá, s Décsi

Bálint esperes üdvözlé. Ezután hosszú sorban vonult amonet a földszített hintókon Komáromba. Tisza Kálmán a polgármesterhez Paulay Kornélhoz szállt. Délután 3 óra körül lakoma volt, este pedig fáklyás zene, mely alkalommal Konkoly Thege Dénes mondott beszédet. A főgondnok másnap tette le az esküt. Délután a superintendens rendezett lakomát, s este a várost kivilágitották.

△ (Egerben) Szoderkényi Nándor előfizetést hirdet Zalár, e rég hallgató írónk „Szilágyi haragja” című költői beszélyére. A mű tiz ivre terjed, s előfizetési ára 1 ft. Az összegek decz. elsejéig Szoderkényihez Egerbe küldendők. A költői beszély decz. 18-dikáig megjelenik.

△ (Debrecenből) írják, hogy a színházat nagyon pártolják, s a színészekkel meg vannak elégedve. E tudósító is kiemeli az intendáns — Kiss Sándor — ügybuzgalmát és sikeres működését, s a színházi bizottság (s abban különösen Komlósi Imre és Kerekes József urak) érdemeit.

△ (A vácsi kerületben) megválasztott Drágffy Sándor tiszteletére kivilágiták Vácot s a polgárság fáklyás zenét is rendezett.

△ (Nagy-Becskeréről) írják: Af. é. szept. 22-én itt elhunyt Szathmáryné, szül. Mihalovics Karolina, kir. tanácsos özvegye végrendeletileg hagyott: a magyar t. akademiának 10,000 ft., az országos müegyletnek 5000 ft., a muzeumnak 3000 ft., a miskolci és s.-pataki főiskolának egyenkint 5000 ft. összesen 28,000 ft.; továbbá rokonainak 10, 6, 3, 2 ezerből álló összegeket, összesen 23,000 ft.; egy Becskeréken építendő ref. templomra 2500 ft., az evangélikus és görög templomoknak 2—200 ft., az izraelita hitközségnek 100 ft., a kórházalpnak 400 ft., a szegényeknek 400 ft., különböző személyeknek 1900 ft., összesen 28,700 ft. Az Amerika külvárosban levő kertjét a gymnasium tanártestületének hagyta oly kikötéssel, hogy a kert Szathmárynevet viselend, s évenként 4 kath., 2 szerb, 2 ref., 2 evang. összesen 10 fiu tanpénz nélkül fölveendő és könyvekkel ellátandó; végre boldogult férje nevébe az itteni ref. iskola-alpnak 2865 frtot hagyott bányarészekben. — Többi vagyonát egy a sz. Venczel kápolna mellett felállítandó nőzárda alapítására rendelé, azt nevezé általános örökösének, és főfelügyelőül a mindenkori esanádi megyés püspököt kérte föl. Egy codicil templomi edények számára rendelt 9 font ezüstöt, 134 frtot, huszásokban, 34 db. tallért és más értékes tárgyakat, ékszereket.

△ (Kolosvártt) ifj. Kossuth Lajos 500 szónyi többséget nyert Gyulai Pál ellen. Az ifju Kossuth előre kijelenté, hogy most még ily állást el nem fogadhat. De azért mégis megválasztották.

△ (Egerben) nem rég a hazatért Földváry Károlyt fáklyás zenével tisztelték meg, ki köszönő beszédében a hazát, királyt, a magyar kormányt és Eger lelkes lakosait élteté.

△ (Szentmihályon) közelebb kegyeletemetői ünnep volt. Gróf Dessewffy Emil öza

vegye felejthetlen férje sirját díszes emlékszoborral ékesíté, melyet Skalnicsky rajza után Kauzer Jakab Pesten faragott karrarai márványgránitból. Az ünnepélyen nagy számmal voltak jelen, nem csak a faluból, hanem a környékről is többen.

△ (Kassán) is kedves vendég volt Földváry Károly, ki okt. 25-én testvére Sándor kíséretében érkezett oda. Megérkezését csak későn tudták meg, s így fogadásukra nem jelenhettek meg annyian, miut szerettek volna. Korponay János volt-honvéd ezredes üdvözölte, mire Földváry meghatva válaszolt. Beszéde végén élteté a hazát, a Királyt és Királynét s a miniszteriumot. Őt is erősen megélteneztek. Este pedig Hergloz Antal honvédegyeleti főjegyzőnél (ki vitéz honvéd őrnagy volt) barátságos estélyt tartottak.

△ (Debreczenben) megjelent az „aradi vértanuk“ czimű műlap második és olesőbb kiadása az előbbivel hasonló nagyságban és kiállítással. Ára csak 1 frt.

△ (A nagyenyedi kisedővoda) részére rendezendő sorsjáték huzását a kezelő bizottmány a jövő évi ápril 20-ikára halasztotta. Az el nem adott sorsjegyek tehát márczius elején az eladottak árával együtt küldendők be.

△ (Tinnyén) egy odaváló kertész felesége rutul rászedett egy pesti szolgálot. Elhitette vele, hogy ha neki különféle tárgyakat megszerez, néhány nap múlva csodaszép kisasszonnyá változik, kinek kezeért hintón fog nagy ur jóni. A nő hiúság győzött a cselédben az okosságon, s hitt a boszorkánynak. Több mint száz ftért szerzett be gyűrűket, érmeket, vásznat, czukrot stb., s minpenhonnan kölcsönzött pénzt, csakhogy a javasszonyt kielégíthesse. Elmúlt a kítűzött határidő, s a cseléd nagybusan vette észre, hogy e földön az „ujjászületés fürdője“ s az ígért völegény is elmaradt. Folyamodott a járás szolgabirájához kártérítésért.

△ (Pozsonyban) „első magyar vivó egyelet“ alakítottak, melynek ideiglenes elnöke Simonyi Iván, alelnöke gr. Zichy Géza, s jegyzője Aixinger László. Az egyelet czélja a testi képzés és edzés; e végből a vivásban járatanokat gyakoroltabb társaik tanítják, ezenfelül pedig Martinego Nándor vivó-tanár. Az egyelet gondoskodni fog nemcsak torna-készletekről, hanem lelki edzésről is, mert olvasó- és társalgó-termet is rendez be.

A nagyvilágból.

(A párisi utról.) Ő Felsége okt. 23-án délután 2 órakerkezett Párisba. Az utcákon nagy néptömegek voltak, s az ünnepély emelésére számos házat és pulótát díszítettek zászlóval. A boulevardokon, a Concordia-téren s az Elysémezőn és az utban eső téreken katonaság képezett sorfalat. Az indóházban Napoleon császár várt a magas látogatóra. A találkozás mindkét részről a legbensőbb volt. A Tuillériákba vonuláskor a két császár az első kocsiiban ült, a máso-

dikban a főhercegek, a harmadikban b. Beust birodalmi kancellár és gr. Andrássy miniszter. A nagy tömeg mindenütt zajosan éljenzett. Eugenia császárné, a császári hercege s az uralkodóház hercegei s hercegnői az Elysée-palotába mentek a vendég-császár elé, s a kölcsönös bemutatások megtörténtek. Párisban a király bevonulásakor néhol magyar zászlókat is tűztek ki a házakon. Gróf Andrássy Gyula magyar díszöltözeke mindenütt feltűnt. Fekete attilla fölött violaszin bársony mentét, gyémántokkal és gyöngyökkel díszített kalpagot, s drágaköves kardot viselt. Így tán a párisiak is megfogják győződni, hogy a magyar viselet nem lengyel ruha, a mint eddig hívék. — A nancyi pályaudvarban is lengtek magyar zászlók, midőn megérkeztek.

(A danzigi városhatóságot) megbozulták a polgárok. A városi hatóság ugyanis azt a rendeletet hozta, hogy több régi szűk utcában, hol a közlekedés nagy szokott lenni, a déli órákban nem szabad kocsikkal közlekedni, s az örök csakugyan vissza is tereltek minden kocsi. Nehány magasb állású katonatiszt és hivatalnok azonban minden megszorítás nélkül lovagolt és kocsizott az utcán. Ez dühössé tette a polgárokat. Az a véletlen szerencsétlenség is megtörtént, hogy egy öreg urat egy őrnagy kocsija elgázolt. Erre nagy néptömeg tolt a városháza elé, s példás elégtételt kért. Épen tanácsülés volt. A kapukat bezárták. A polgármester az erkélyre lépett, szólni akart, de kövekkel dobálták. A tömeg szaporodott, kiabált és fütyölt. Valakinek az a gondolata támadt, hogy maradjanak ott egész estig, s ne engedjék ki a tanácsos urakat, maradjanak oda bent, a hol nem — ebédelhetnek. Meg kell koplaltatni őket! És a tömeg ott maradt estig, s a városi tanácsos urak és a polgármester koplaltak késő estig.

(New-Yorkban) nem régiben nagy lelkesedéssel fogadtak egy embert, a ki magát Prim tábornoknak, a híres spanyol fölkelővezérnek adta ki. A hajótól vállalkon vitték egy fogadóba, s egész késő éjjelig nagy csoportok álltak ablakai alatt. Másnap a nevezetesb férfiak látogatták meg. Harmadnap aztán kiderült, hogy nem Prim tábornok, hanem komornyikja, ki urától ellopta rendjeleit s iratait s Amerikába menekült.

(A fodrászok) és az egész hölgyvilág nagy kíváncsisággal tekint Kalifornia felé. A mostani női hajviselet annyi hajat fogyaszt, hogy csak nehezen lehet előállítani. Most az a hír jött, hogy van ott egy kender-faju növény, melynek rostjai szépen elkészítve bámulatosan hasonlítanak az emberi hajhoz. Színe világos sárga, de nincs kétség, hogy a vegyészlet rövid idő alatt föltalálja a módot, miként lehessen tetszés szerint megfesteni és a soap-roat (ez a növény ottani neve) akkor nagy zavarból menti ki a fodrászokat, kik egész ostromnak vannak kitéve kontyokért és fűrtökért.

(A párisi divatvilág) törí magát az epezőld szín után. Ez az uralkodó szín az öltözé-

kekben, nagy szomorúságára az érdekes, halvány arcoknak, melyek így nagyon sokat vesztenek. Az epezőlddel csak a broaz szín versenyez, mely szintén nem nagyon kedves a halvány szépek előtt. A szokék és halványok esküdt ellenségei e színeknek. Biaritzban nem régiben nagyban demonstráltak ellene Biaritzban az előkelő hölgyvilág ugyyszólva egyenruhát látszott öltetni, annyira el volt terjedve a zöld szín. Volt a fürdőben két hájos szőke hölgy, két halvány érdekesség: d'Herbelot grófnő és Darvant marquisé. kik gyűlöletesnek találván e színeket, Párisból nagyszerű ibolya- és rózsaszín öltönyöket hozattak. Példájokat nem sokára minden szőke nő követte, úgy hogy a fürdőben már messziről meg lehetett ismerni csupán az öltönyök színéről, hogy ki a barna és ki a szőke. A divatban is van erős oppositio.

‡ (Mannheimből) érdekes ritkaságról emlékeznek meg. A ritkaság egy Greipl nevű kereskedő, ki most 73 éves s e hó 3-ikán tartotta tizenegyedik menyegzőjét. Eddig már tíz nejét temette el. Huszonkét éves korában nősült meg először s első neje nem élt tovább hat hónál. Legtovább nyolczadik neje élt, harmadfél évig. Greipl ur mindig illő bubánattal gyászolt, aztán újra megházasodott. De úgy látszik, a családi örömeiket csak szakgatottan élvezheti. Tizenegyedik neje 45 éves, három férjet kísért a temetőbe.

‡ (Egy angol utazó) közelébb egy rajnai hajó fődözetén egész hosszában elfoglalt egy padot, mely a közönség használatára volt kitéve. Meglehet, meg akarta mérni, milyen hosszú e pad, meglehet, nemzeti önérzetének büszkeségében kéjelgett: elég az hozzá hogy fumigálta az álló közönséget, mely hiába nézett ülőhely után. Egy hölgy hangosan jegyzé meg: „Szeretnék leülni, s kérem önt, (ezt kísérlőjének mondá) kérjen ama gentleman-től egy kis helyet a padon.“ A kísérlő oda ment. „Uram, minden pad el van foglalva, s ön lesz oly jó e hölgynek helyet adni.“ „Oh no“ — volt a rövid felelet. „Nem magannak kérem, hanem ama hölgynek.“ „Oh no“ — hangzott megint. „Nem szükség tán udvariasságára hivatkoznom, ön úgy is megteszi.“ „Oh no.“ — Ezt a „no“-t meghallá egy ügyes hajóslegény, s közbe szólt: „Ez az ur nem tud németül, majd én angolul beszélek vele!“ Azzal oda ment, szó nélkül megfogá a gentleman karját, fölegyenesíté, s a hölgynek helyet mutatott. „Oh, yes!“ — visszonzá most a gentleman, fölegyenesedve, s hazájának politikája szerint: bele nyugodva a bevégzett tényekbe.

‡ (Egy híres nő.) A lapok már régebben emlegettek egy spanyol nőt, ki bámulatos erőgyakorlatokat tesz. „Ceres“ név alatt Barcelonában

tűnt föl s izmos karjaival megrettentett mindenkit, a ki a czirkusz főenyére szállt ki ellene, hogy a kitűzött jutalomért megbirkózzék vele. „Ceres“ az idei bikaviadaloknál újabb babérokat szerzett halántékaira, s a legügyesebb viadorok elől két izben ragadta el a diadal aranyait. Most Nápolyban van, s a czirkus hőse. „Ceres“ körülbelül 30 éves, érdekes vonásokkal. Nagy erejét alakja épen nem árulja el. Elég nyulánk és karesu. Mint mondják, czigány eredetű, bár ő creolnak mondja magát. Kényelem közt él, s örömet csinál adóságokat. A városban mindig lóháton jelenik meg egy szereesen lovász kíséretében. Gyakran tesz kirándulásokat a tengeren, s a csolnakot maga hajtja. Biztosan kezeli a fegyvereket, a pisztolyt s kardot. Tökéletesen emancipált nő, kiről beszél, hogy a párbajoktól sem retten vissza. Egy barcellonai tanácsost, ki róla nem nyilatkozott elég tisztelettel, a lovagiasság szabályai szerint kihivta, s mikor az nem akarta elfogadni, a vendéglőben kereste föl, s gyávának nevezte. Ezután a tanácsos elfogadta a kihívást. s „Ceres“ kemény sebet ejtett fején. E „híres“ nő közelebb is párbajozott egy katonatiszttel. Kétszer lőtték egymásra, mignem a tiszt vállán gyöngye sebet kapott.

Rejtvény.

Gorzó Kornéliától.

3. 2. 4. 5. Hajad mind az legyen.
8. 2. 7. 3. 2. Lábad esinos, ha ilyen.
8. 5. 6. Nőknél — ha fehér, ugy szép.
Harcziaknál, hogyha ép.
4. 5. 6. 2. Kedves ha nem csinálán.
5. 6. 5. 1. 2. 5. Verestenger partján van.
1. 2. 6. 8. 5. Dicő erényt gyakorol.
3. 2. 6. Az élet itt nem honol.
1—8. Bánatot, bút okozott,
S hazájára fényt hozott.

A lapunk 20-ik számában közölt talány helyes megfejtése: „Szerelem.“ — Helyesen megfejtették: *Hantosy Fésüs Jusztina* és *Práznovszky Lajos*. — A könyvjutalmat *Hantosy Fésüs Jusztina* urhölgynek, mint nyertesnek, szíves üdvözlötünk mellett már elküldtük.

TARTALOM. Nők köre: Általános divattudósítás. *Irisztól*. — A szabásminták leírása. — A testedzés. *Rusz Károlytól*. Kertészet. *Máriától*. — Konyhaszat. — Fagyás elleni szer. — Havi teendők. *K. I.-tól*. — **Olvasó-asztal**: Szépészeti levelek egy hölgyhöz, *Oeser Keresztélytől*. A képzelet. — Csalódás. (Költ.) *Szulik J.-tól*. — Melyik volt édesebb? (Svéd beszély.) *Ford. Milesz Béla*. — A római nők társadalmi helyzete és erkölcsi állapota. *Szikszay Gusztávtól*. — A Karolina- és Dorothea-bányák. *Sz. J.* — Gondolattörödékek. — Színház és művészet. — Levelezés. — Hirharang. — Vidéki posta. — A nagyvilágból. — Rejtvény.

Melléklet: Szabásminta.

Főmunkatárs:
KULIFFAY EDE.

Kiadó-tulajdonos:
HECKENAST GUSZTÁV.

Felelős szerkesztő:
K. BENICZKY IRMA.